

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny
w Łomży
dr n. med. Przemysław Gosk

Informacja o stanie bezpieczeństwa sanitarnego
powiatu łomżyńskiego
w 2025 roku

Kwiecień 2026r.

Szanowni Państwo!

Zgodnie z zaistniałą już tradycją zapraszam do zapoznania się z oceną stanu sanitarnego i sytuacji epidemiologicznej w powiecie łomżyńskim (powiecie ziemskim) w 2025 roku.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Łomży zgodnie z ustawą o Państwowej Inspekcji Sanitarnej z dnia 14 marca 1985 roku (Dz. U. z 2024r. poz. 468), realizuje zadania z zakresu zdrowia publicznego poprzez sprawowanie nadzoru nad warunkami:

- higieny środowiska,
- higieny pracy w miejscach zatrudnienia,
- higieny procesów nauczania i wychowania, higieny wypoczynku i rekreacji,
- warunkami zdrowotnymi żywności, żywienia i produktów kosmetycznych,
- higieniczno-sanitarnymi, jakie winien spełniać personel medyczny, sprzęt oraz pomieszczenia, w których są udzielane świadczenia zdrowotne,

Sprawowanie nadzoru w powyższym zakresie jest realizowane w celu ochrony zdrowia ludzkiego przed niekorzystnym wpływem szkodliwości i uciążliwości środowiskowych, zapobiegania powstawania chorób, w tym chorób zakaźnych i zawodowych. Istotnym elementem działań Państwowej Inspekcji Sanitarnej są przedsięwzięcia z zakresu edukacji zdrowotnej i promocji zdrowia. Mają one na celu realizację krajowej i unijnej polityki prozdrowotnej opartej na identyfikacji zagrożeń i podejmowaniu działań profilaktycznych i zapobiegawczych. W ramach identyfikowania różnorodnych zagrożeń zdrowotnych Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Łomży jest włączony do funkcjonowania centralnych systemów monitorowania sytuacji epidemiologicznej w skali krajowej i unijnej, które są realizowane poprzez prowadzenie:

- monitoringu jakości wody do spożycia przez ludzi,
- monitoringu jakości wody w miejscach wykorzystywanych do kąpieli,
- systemu Wczesnego Ostrzegania o niebezpiecznych Produktach Żywnościowych i Środkach Żywienia Zwierząt – RASFF,
- systemu informowania o produktach kosmetycznych i substancjach chemicznych – RAPEX,
- systemu monitorowania i ostrzegania o dopalaczach –SMIOD,
- systemu rejestracji chorób zawodowych,
- elektronicznych rejestrów chorób zakaźnych/zakażeń,
- elektronicznego systemu nadzoru nad dystrybucją szczepionek – ESNDS,
- systemu rejestracji wywiadów epidemiologicznych – SRWE,
- rejestru ognisk epidemicznych – ROE i Epi-Baza,
- systemu EWP3,
- systemu ewidencji Państwowej Inspekcji Sanitarnej (SEPIS).

Załączoną ocenę sporządzono w oparciu o dokonaną przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Łomży analizę sytuacji epidemiologicznej chorób zakaźnych oraz wyniki czynności kontrolnych przeprowadzonych przez pracowników Powiatowej Stacji Sanitarnej-Epidemiologicznej w Łomży, których celem jest ustalenie stanu rzeczywistego i stwierdzenie, czy ten stan jest zgodny z przepisami prawa sanitarnego, a w konsekwencji zapobieżenie lub wyeliminowanie stanu niezgodnego z wymaganiami higienicznymi i zdrowotnymi lub stanu zagrażającego życiu, zdrowiu ludzi, a wynikającemu z naruszeń tych wymagań.

1/ Higiena Lecznictwa

Pracownicy Państwowej Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Łomży prowadzą bieżący nadzór nad stanem sanitarno – technicznym podmiotów leczniczych oraz praktyk lekarskich. W ramach kontroli uwzględniane są m. in.:

- zapobieganie oraz zwalczanie chorób zakaźnych oraz zakażeń szpitalnych,
- wymagania dotyczące pomieszczeń i urządzeń stosowanych w działalności leczniczej,
- ocenę procedur dezynfekcji i sterylizacji, utrzymania czystości w placówkach medycznych,
- sposób postępowania z odpadami medycznymi w miejscu ich wytwarzania.

W 2025 roku objęto nadzorem 192 placówki ochrony zdrowia, przeprowadzając łącznie 95 kontroli. Nie stwierdzono rażących nieprawidłowości sanitarno-technicznych.

Zapobieganie powstawaniu chorób zakaźnych oraz ich zwalczanie stanowi jedno z priorytetowych zadań Państwowej Inspekcji Sanitarnej. Działania te realizowane są w oparciu o zgłoszenia chorób zakaźnych i zakażeń występujących wśród mieszkańców powiatu łomżyńskiego, zgodnie z ustawą z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (Dz. U. z 2025 r. poz. 1675).

Lekarze podejrzewający lub rozpoznający chorobę zakaźną, zakażenie lub zgon z ich powodu byli zobowiązani do zgłaszania przypadków do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Łomży. Każde zgłoszenie podlegało analizie i klasyfikacji zgodnie z definicjami chorób zakaźnych opracowanymi przez Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego – Państwowy Zakład Higieny, a następnie przekazywano je do Podlaskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego.

Na podstawie danych z Narodowego Funduszu Zdrowia prowadzono weryfikację zgłoszeń zachorowań, co pozwalało na analizę sytuacji epidemiologicznej powiatu oraz planowanie działań przeciwepidemicznych, kontrolnych i edukacyjnych.

Systematyczna analiza zgłoszeń oraz prowadzenie dochodzeń epidemiologicznych umożliwiły wdrażanie skutecznych działań zapobiegawczych, w tym edukację zdrowotną personelu placówek leczniczych. Współpraca z Powiatowym Lekarzem Weterynarii w zakresie wymiany informacji na temat chorób odzwierzęcych przyczyniła się do utrzymania wysokiego poziomu bezpieczeństwa zdrowotnego mieszkańców powiatu.

W 2025 roku na terenie powiatu łomżyńskiego odnotowano 2555 przypadków zachorowań na choroby zakaźne.

	2024 r.	2025 r.
Powiat grodzki	1273	1607
Powiat ziemski	801	948
Suma	2074	2555

Hospitalizacji wymagało 575 pacjentów, co stanowi 22,5% wszystkich przypadków.

	2024 r.	2025 r.
Powiat grodzki	270	331
Powiat ziemski	223	244
Suma	493	575

W roku sprawozdawczym odnotowano 10 zgonów z powodu chorób zakaźnych: 7 przypadków zgonu z powodu grypy, 2 zgony w wyniku posocznicy wywołanej przez *Streptococcus pneumoniae* oraz 1 przypadek zgonu z powodu posocznicy wywołanej przez pałeczki *Salmonella spp.*

Grypa

Najczęściej zgłaszaną chorobą zakaźną była grypa. W roku 2025, w porównaniu do roku poprzedniego, zarejestrowano dwukrotny wzrost zachorowań (1022 przypadki), z czego u 39 osób potwierdzono grypę metodą PCR (badanie molekularne), natomiast w 983 przypadkach diagnozę postawiono na podstawie wyniku szybkiego testu antygenowego. Hospitalizacji wymagało 102 pacjentów. Pozostałe osoby leczono ambulatoryjnie. Najwięcej zachorowań odnotowano w pierwszym kwartale roku. Od 1994 roku szczepienia przeciwko grypie znajdują się w Programie Szczepień Ochronnych jako szczepienia zalecane. Szczególnie rekomendowane są osobom z grup wysokiego ryzyka powikłań pogrypowych oraz określonym grupom ze wskazań epidemiologicznych. Ministerstwo Zdrowia zaleca, aby szczepienia przeciw grypie wykonywać przed sezonem zwiększonej zachorowalności, jednak możliwe jest również ich podanie w trakcie trwania sezonu grypowego, nawet gdy w populacji odnotowuje się już krążenie wirusa.

COVID-19

Często zgłaszaną chorobą zakaźną był COVID-19 – choroba układu oddechowego wywołana przez koronawirus *SARS-CoV-2*. W ciągu roku zarejestrowano 429 przypadków, z czego hospitalizacji wymagało 39 pacjentów (9,1%). Większość zachorowań wystąpiła w drugiej połowie roku. Do często zgłaszanych chorób zakaźnych należały również choroby wieku dziecięcego.

Choroby wieku dziecięcego

Najczęściej zgłaszanymi chorobami wieku dziecięcego w roku sprawozdawczym były:

- ospa wietrzna
- zakażenia wywołane wirusem RSV
- szkarlatyna
- wirusowe zakażenia jelitowe

Ospa wietrzna

Ospa wietrzna jest chorobą o wysokiej zakaźności, przenoszoną drogą powietrzno-kropelkową. Najczęściej dotyka dzieci przebywające w miejscach zbiorowego pobytu, takich jak żłobki, przedszkola i szkoły. W porównaniu do roku 2024 liczba zachorowań na ospę wietrzną uległa spadkowi (2024 r. – 350 przypadków, 2025 r. – 222 przypadki). Hospitalizacji wymagała 1 osoba. Najwięcej zachorowań odnotowano w drugim i czwartym kwartale roku, a główną grupę wiekową stanowiły dzieci w wieku od 1 do 7 lat.

Zakażenia wywołane wirusem RSV

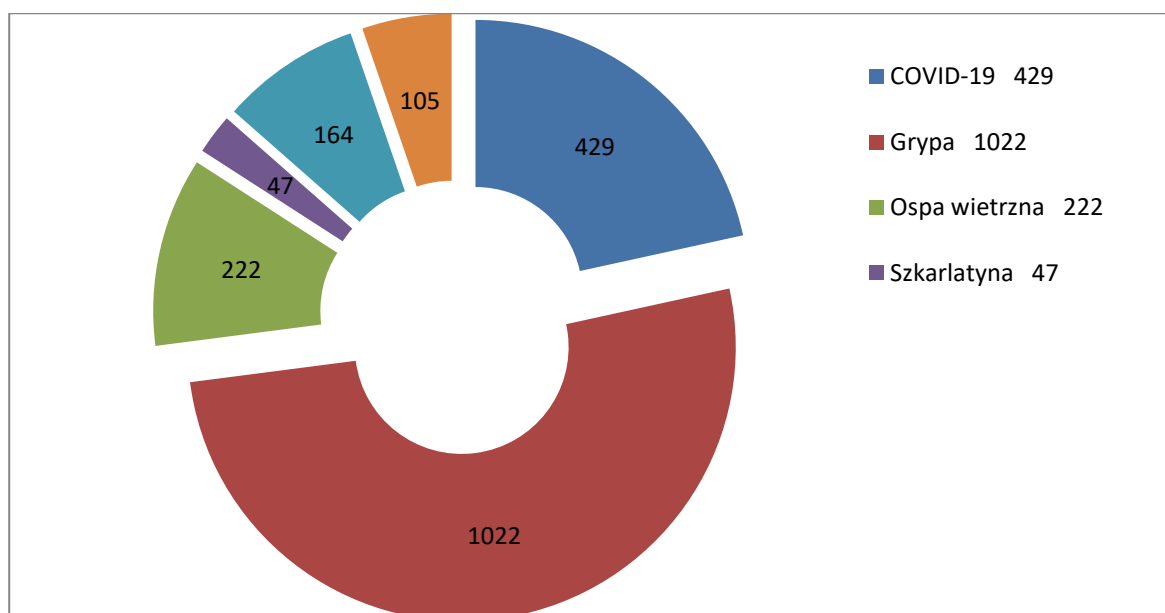
Wirus RSV jest patogenem układu oddechowego, szczególnie niebezpiecznym dla niemowląt i dzieci poniżej 2. roku życia. W 2025 roku odnotowano znaczny wzrost zachorowań – 164 przypadki zakażeń, z czego prawie 40% stanowiły dzieci do 2. roku życia. Znaczna większość zachorowań miała miejsce w pierwszym kwartale roku sprawozdawczego.

Szkarlatyna (płonica)

W analizowanym okresie odnotowano spadek liczby zachorowań na szkarlatynę – zarejestrowano 47 przypadków, głównie w drugim i trzecim kwartale roku. 1 osoba wymagała hospitalizacji.

Wirusowe zakażenia jelitowe

W porównaniu do roku 2024 liczba zachorowań na wirusowe zakażenia jelitowe utrzymała się na podobnym poziomie – odnotowano łącznie 105 przypadków, w tym: 38 przypadków zakażeń rotawirusowych, 41 przypadków zakażeń norowirusowych, 15 przypadków zakażeń adenowirusowych oraz 11 przypadków wirusowych zakażeń jelitowych o nieokreślonej etiologii. Wszystkie zarejestrowane osoby były hospitalizowane. W 23 przypadkach zakażenia dotyczyły dzieci do 2. roku życia.

Świnka (nagminne zapalenie przyusznic)

W roku sprawozdawczym odnotowano 1 przypadek świnki. Pacjent był leczony ambulatoryjnie. Przed wprowadzeniem szczepień przeciwko śwince liczba zachorowań na tę chorobę wykazywała podobne wahania jak w przypadku ospy wietrznej. Włączenie obowiązkowych szczepień przeciwko śwince do Programu Szczepień Ochronnych w 2005 roku spowodowało znaczący spadek liczby zachorowań.

Krztusiec

W porównaniu do 2024 roku odnotowano znaczący spadek liczby zachorowań na krztusiec. Zarejestrowano 42 zachorowania (w 2024 roku – 123 przypadki), z czego hospitalizacji wymagało 22 pacjentów. Znaczną większość zachorowań zarejestrowano w pierwszej połowie roku.

Zatrucia pokarmowe wywołane przez *Salmonella spp.*

W 2025 roku odnotowano wzrost liczby zatruc pokarmowych wywołanych przez pałeczki *Salmonella spp.* – zgłoszono 29 przypadków, podczas gdy w 2024 roku było ich 23. Większość zachorowań wystąpiła w drugiej połowie roku.

WZW typu A

W 2025 roku zarejestrowano 1 przypadek zachorowania na wirusowe zapalenie wątroby typu A. Długi okres wylęgania (15-50 dni) oraz intensywne wydalanie wirusa z układu pokarmowego już w okresie 14-21 dni poprzedzających wystąpienie objawów chorobowych, uniemożliwia szybkie wykrycie osób zakażonych i sprzyja szerzeniu się wirusa w populacji. Warto pamiętać, że przed zachorowaniem na WZW typu A można się skutecznie chronić poprzez szczepienia.

Odra

W roku sprawozdawczym nie odnotowano przypadków zachorowań na odrę, co jest efektem skutecznie prowadzonych szczepień ochronnych.

Ostre porażenia wiotkie (OPW)

Polska jest krajem wolnym od poliomyelitis od 2002 roku, jednak nadal istnieje ryzyko ponownego wprowadzenia dzikiego wirusa polio. W związku z powyższym ostre porażenia wiotkie (OPW) są systematycznie monitorowane. W 2025 roku w Oddziale Dziecięcym Szpitala Wojewódzkiego w Łomży nie odnotowano żadnych przypadków OPW u dzieci poniżej 15. roku życia hospitalizowanych w tej placówce.

Borelioza (choroba z Lyme)

Borelioza pozostaje najczęściej występującą chorobą odkleszczową w Polsce. W 2025 roku odnotowano prawie trzykrotny wzrost liczby zachorowań – zarejestrowano 156 przypadków (w 2024 roku – 55 przypadków). Dominującymi objawami klinicznymi były rumień wędrujący oraz bóle stawów z towarzyszącym obrzękiem. Choroba występowała we wszystkich grupach wiekowych, jednak najczęściej dotyczyła osób powyżej 50. roku życia. 3 pacjentów wymagało leczenia w warunkach szpitalnych. Najwięcej zachorowań zarejestrowano w drugiej połowie roku.

Obecnie brak jest szczepionki przeciwko boreliozie. Profilaktyka ogranicza się do unikania kontaktu z kleszczami poprzez noszenie odpowiedniej odzieży w rejonach ich występowania, stosowanie repelentów oraz dokładną kontrolę ciała po powrocie do domu. Szczególną uwagę należy zwrócić na skórę głowy, pachy, pachwiny, zgięcia łokciowe i podkolanowe. W przypadku znalezienia kleszcza zaleca się jego jak najszybsze i prawidłowe usunięcie.

Kleszczowe zapalenie mózgu (KZM)

Rezerwuarem i głównym nosicielem wirusa kleszczowego zapalenia mózgu są kleszcze. Zakażenie może nastąpić poprzez ukłucie przez zakażonego kleszcza lub drogą pokarmową, poprzez spożycie surowego mleka pochodzącego od zakażonych zwierząt (krów, kóz, owiec). W 2025 roku zarejestrowano istotny wzrost zachorowań na KZM (16 przypadków). Podobnie jak w przypadku boreliozy, większość zachorowań miała miejsce w drugiej połowie roku i dotyczyła osób powyżej 50. roku życia

Choroby zakaźne przewodu pokarmowego

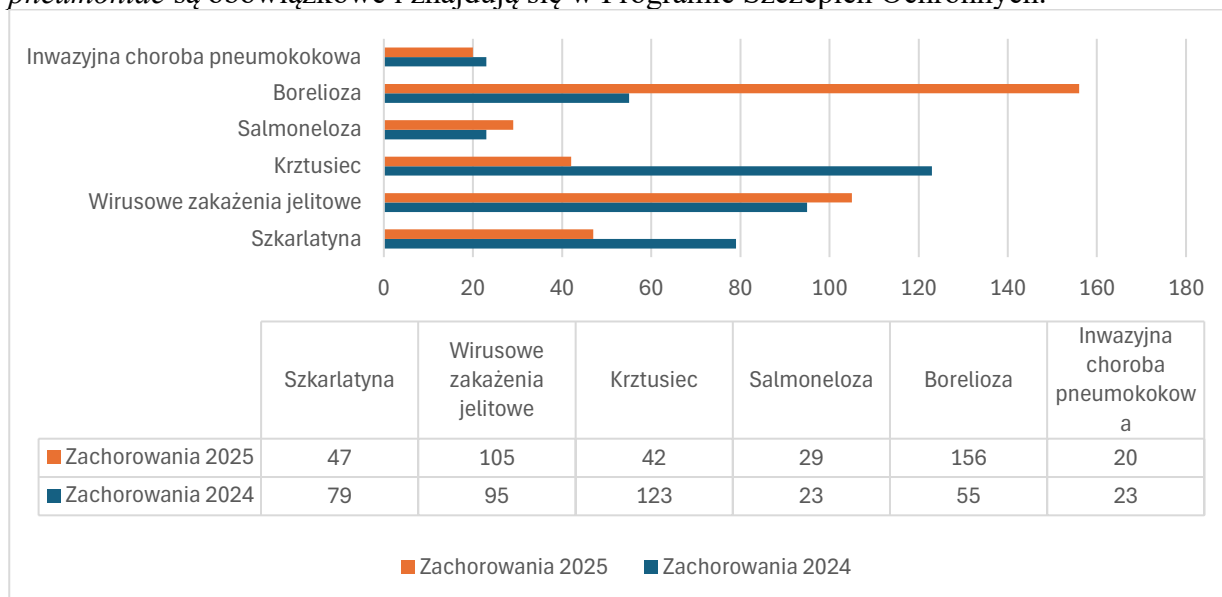
W 2025 roku odnotowano wzrost liczby zachorowań na choroby zakaźne przewodu pokarmowego. Zarejestrowano 182 przypadki, z czego w 156 przypadkach udało się ustalić czynnik etiologiczny zatruc lub zakażeń przewodu pokarmowego.

W roku sprawozdawczym, w porównaniu do roku 2024, odnotowano wzrost liczby przypadków zakażeń wywołanych przez *Clostridium difficile*. W 2025 roku zarejestrowano 26 zachorowań, natomiast w 2024 roku odnotowano 16 przypadków.

Inwazyjna choroba pneumokokowa

W 2025 roku zarejestrowano 20 przypadków inwazyjnej choroby pneumokokowej, obejmujące zarówno posocznice, zapalenie płuc, jak również zapalenie opon mózgowych/mózgu. Większość zachorowań dotyczyła osób powyżej 60. roku życia. Wszystkie zgłoszone przypadki wymagały leczenia w warunkach szpitalnych.

Od 2017 roku szczepienia przeciwko inwazyjnym zakażeniom wywołanym przez *Streptococcus pneumoniae* są obowiązkowe i znajdują się w Programie Szczepień Ochronnych.

Zachorowania na gruźlicę i inne choroby zakaźne

W 2025 roku na terenie powiatu zarejestrowano 8 przypadków gruźlicy płuc. Nie odnotowano zachorowań wśród dzieci i młodzieży.

Zarejestrowano również 2 przypadki inwazyjnej choroby meningokokowej, obejmującej posocznicę oraz zapalenie opon mózgowych/mózgu. Podstawową metodą zapobiegania zakażeniom wywołanym przez *Neisseria meningitidis* pozostają szczepienia ochronne. W Programie Szczepień Ochronnych szczepienie przeciwko meningokokom figuruje jako szczepienie zalecane. W Polsce są dostępne szczepionki przeciwko meningokokom grupy A, B, C, W135 oraz Y.

Legionelloza

W 2025 roku zarejestrowano 4 przypadki legionelozy. Wszystkie zachorowania przebiegały pod postacią zapalenia płuc (tzw. choroba legionistów) i dotyczyły mężczyzn powyżej 50. roku życia.

Choroby szerzące się drogą naruszenia ciągłości tkanek

W 2025 roku odnotowano 12 przypadków przewlekłego wirusowego zapalenia wątroby typu B oraz 9 przypadków przewlekłego wirusowego zapalenia wątroby typu C.

Podobnie jak w 2024 roku, wśród mieszkańców powiatu łomżyńskiego zarejestrowano 1 przypadek zakażenia wirusem HIV.

Ogniska zbiorowych zatruc i zakażeń pokarmowych

W 2025 roku w Rejestrze Ognisk Epidemicznych zarejestrowano 13 ognisk zbiorowego zatrucia/zakażenia pokarmowego. Czynnikiem etiologicznym zatruc pokarmowych były: *Salmonella* – 6 ognisk, norowirusy – 3 ogniska, rotawirusy – 1 ognisko, *Clostridioides difficile* – 1 ognisko. W 2 przypadkach nie ustalono czynnika etiologicznego zachorowań. Przeprowadzono dochodzenia epidemiologiczne z lekarzami prowadzącymi i pacjentami oraz podejmowano adekwatne do sytuacji działania przeciwepidemiczne. W przypadku zachorowań na salmonelozę wydawano skierowania na badanie kału dla ozdrowieńców oraz osób ze styczności.

Szczepienia ochronne i ich wpływ na sytuację epidemiczną

Znaczący wpływ na sytuację epidemiczną w powiecie ma działalność Państwowej Inspekcji Sanitarnej w zakresie propagowania oraz nadzorowania szczepień ochronnych. Szczepienia są jedną z najskuteczniejszych metod zapobiegania chorobom zakaźnym, a Program Szczepień Ochronnych (PSO) stanowi najstarszy i jeden z najważniejszych programów profilaktycznych w Polsce.

Polska posiada skuteczny i powszechny system szczepień ochronnych. Zgodnie z danymi epidemiologicznymi, przy zaszczepieniu powyżej 90% populacji wytwarza się tzw. odporność zbiorowa, która znacząco ogranicza możliwość epidemicznego szerzenia się patogenów.

Na terenie powiatu łomżyńskiego szczepienia realizowane są w 27 punktach należących zarówno do publicznych, jak i niepublicznych podmiotów leczniczych. W punkcie szczepień przeciwko wścieklicznie (Szpital Wojewódzki w Łomży) do szczepień zakwalifikowano 47 osób po pokąsaniu przez dzikie zwierzęta oraz bezpańskie psy.

Po wprowadzeniu do Programu Szczepień Ochronnych obowiązkowych szczepień przeciwko odrze, śwince i różyczce dla całej populacji dzieci nastąpił systematyczny spadek liczby zachorowań. W przypadku odrzy doprowadziło to niemal do całkowitej eliminacji tej choroby. Jednak sytuacja epidemiologiczna może ulec pogorszeniu w związku ze wzrostem liczby osób uchylających się od obowiązku szczepień.

Zmiany w Programie Szczepień Ochronnych:

Od 1 września 2024 roku w ramach Powszechnego Programu Szczepień Ochronnych przeciwko wirusowi HPV wprowadzono następujące zmiany:

- obniżono wiek osób uprawnionych do otrzymania bezpłatnej szczepionki – z programu mogą skorzystać dzieci w wieku od 9 do 14 lat,

- szczepienie można zrealizować we wszystkich punktach POZ wykonujących szczepienia ochronne,
- do realizacji szczepień przeciwko HPV mogą dołączyć również szkoły podstawowe.

W związku ze wzrostem zachorowań na krztusiec w Polsce od 15 października 2024 roku wprowadzono bezpłatne szczepienia przeciwko tej chorobie dla kobiet w ciąży. Głównym celem szczepienia jest ochrona noworodków i niemowląt w pierwszych miesiącach ich życia.

Niepożądane odczyny poszczepienne (NOP)

Każdy preparat szczepionkowy może powodować niepożądane odczyny poszczepienne (NOP). Zgodnie z obowiązującymi przepisami każde takie zdarzenie należy zgłosić do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego. W 2025 roku w powiecie łomżyńskim zarejestrowano 2 łagodne niepożądane odczyny poszczepienne oraz 1 poważny wśród dzieci.

2/ Bezpieczeństwo Żywności

W powiecie ziemskim ilość obiektów żywności i żywienia oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością w roku 2025 wynosiła 496. Skontrolowano 160, przeprowadzając w nich 180 kontroli sanitarnych, w tym 11 kontroli interwencyjnych (6 w ramach systemu RASFF oraz 5 w związku z doniesieniami obywateli). Po wpłynięciu stosowanych wniosków od przedsiębiorców oraz dokonaniu inspekcji zatwierdzono 11 zakładów. Wdrożone zasady dobrej praktyki higienicznej i produkcyjnej posiadało 496 obiektów, natomiast system HACCP funkcjonował w 45 obiektach.

W roku sprawozdawczym w 2 zakładach obrotu żywnością powiatu ziemskiego stwierdzono nieprawidłowości. Za nieprzestrzeganie przepisów sanitarnych na osoby odpowiedzialne nałożono 1 mandat karny na sumę 100 zł.

W 2025 roku w zakładach znajdujących się na terenie powiatu ziemskiego zgodnie z planem pobrano 45 próbek środków spożywczych (owoce i warzywa, ziarno zbóż, przetwory zbożowo-mączne, przetwory mleczne) zbadanych w kierunku obecności zanieczyszczeń mikrobiologicznych bądź fizykochemicznych oraz 3 próbki wymazów sanitarnych.

Pobrane próbki w zakresie objętym badaniami odpowiadały wymaganiom obowiązującego prawa.

W roku 2025 w zakresie jakości sposobu żywienia skontrolowano 10 zakładów żywienia zbiorowego zamkniętego. Oceniono 10 jadłospisów na kontroli. Jadłospisy spełniały obowiązujące wymagania.

W ramach bieżącego nadzoru sanitarnego w 2025 roku dokonano kontroli w zakresie:

- oceny przestrzegania przez przedsiębiorców regulacji prawnych dotyczących zanieczyszczeń: chemicznych w tym pestycydów, znakowania żywności,
- oceny bezpieczeństwa żywienia dzieci i młodzieży w zakładach żywienia zbiorowego typu zamkniętego, w tym wypoczynek.
- oceny prawidłowości przeprowadzania procesów mycia i dezynfekcji,
- nadzoru nad podmiotami działającymi na rynku spożywczym prowadzącymi działalność w zakresie produkcji pierwotnej, dostaw bezpośrednich oraz rolniczego handlu detalicznego,
- nadzoru na materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością.

Wypoczynek dzieci i młodzieży:

a/ w sezonie zimowym 2025 skontrolowano 1 zakłady znajdujące się w bazie wypoczynku MEN-stołówkę w domu wczasowym. W kontroli brali udział przedstawiciele Promocji Zdrowia oraz Higieny Dzieci i Młodzieży.

b/ w sezonie letnim 2025 skontrolowano 4 zakłady znajdujące się w bazie wypoczynku MEN (1 stołówkę w domu wczasowym, gdzie odbywały się kolonie dla dzieci i młodzieży, 2 gospodarstwa agroturystyczne, w których odbywały się: obóz letni dla dzieci i młodzieży oraz kolonie letnie, 1 stołówkę szkoły podstawowej, w której żywione były dzieci będące na obozie letnim). Podczas

kontroli w w/w zakładach żywienia wzięli udział przedstawiciele Promocji Zdrowia oraz Higieny Dzieci i Młodzieży (w 1 zakładzie uczestniczyli przedstawiciele Komendy Miejskiej Policji w Łomży).

Podczas czynności kontrolnych w w/w obiektach dokonano oceny:

- stanu sanitarno-technicznego pomieszczeń produkcyjnych, magazynowych oraz stosowanego wyposażenia, - wymagań formalnych prowadzonej działalności,
- wymagań sanitarnych przy prowadzonym w zakładzie systemie dostaw i dystrybucji potraw,
- prawidłowości realizacji oraz skuteczności wdrożonej i funkcjonującej w zakładzie kontroli wewnętrznej opartej o zasady GHP/GMP a także sposobu dokumentowania działań z w/w zakresu - znakowania oraz identyfikowalności surowców wykorzystywanych do przygotowywania posiłków,
- spełnienia obowiązku informowania uczestników nt. żywności (m.in. o alergenach obecnych w wydawanych potrawach),
- warunków przechowywania środków spożywczych, wydawania posiłków oraz przestrzegania terminów przydatności do spożycia/ dat minimalnej trwałości produktów
- posiadania dokumentacji do celów sanitarno-epidemiologicznych personelu.

W kontrolowanych obiektach posiłki przygotowywane były na miejscu. Żywnienie w w/w placówkach odbywało się w oparciu o opracowane jadłospisy na czas trwania wypoczynku, zatwierdzone przez organizatorów. W trakcie przeprowadzonych kontroli dokonano oceny jakości i sposobu żywienia uczestników wypoczynku zimowego i letniego poprzez teoretyczną ocenę 5 jadłospisów (niekwestionowane).

Stwierdzono iż :

- całodzienne jadłospisy zawierały produkty pochodzące z różnych grup środków spożywczych (mleko i przetwory mleczne, mięso i jego przetwory, ryby i przetwory rybne, jaja, owoce, warzywa, pieczywo w tym pełnoziarniste, płatki zbożowe, kasze, makaron, ryż, nasiona roślin strączkowych), - warzywa i owoce podawano w postaci surowej i przetworzonej,
- posiłki urozmaicone były pod względem doboru i wykorzystywaniu różnych surowców oraz pod względem organoleptycznym,
- w przeanalizowanym okresie nie powtórzyła się żadna ze sporządzanych potraw,
- uwzględniono różną technikę sporządzania potraw (gotowanie, duszenie, pieczenie, sporadycznie smażenie),
- do smażenia używany był olej rzepakowy,
- podawano napoje nie zawierające więcej niż 10g cukrów w 250 ml
- posiłki podawano o stałych porach.
- w niektórych obiektach: zupy podawano w wazach co umożliwiało dokładkę,
- placówki opracowały informacje dla uczestników o składnikach i występowaniu czynników alergicznych w oferowanych do konsumpcji potrawach (wywieszane na tablicach informacyjnych oraz dodatkowo dostępne u pań intendentek i bufecie restauracyjnym).

3/ Higiena Komunalna

1. Ocena jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi w powiecie łomżyński.

Zapewnienie należytej jakości wody dostarczanej odbiorcom (konsumentom), należy do obowiązków przedsiębiorstw wodociągowo-kanalizacyjnych, a nadzór nad jakością wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi sprawują organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej. Bezpieczeństwo wody jest ważnym elementem polityki ochrony zdrowia ludności. Prowadzenie monitoringu wody ma na celu zapewnienie mieszkańcom wody o jak najlepszej jakości. Systematyczne badania laboratoryjne dają odpowiedź jaki woda ma skład fizykochemiczny

i mikrobiologiczny, a także dają możliwość wychwycenia sytuacji, w których dochodzi do pogorszenia jej jakości.

Nadzór nad jakością wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi sprawowany był na podstawie następujących aktów prawnych:

- art. 4 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (Dz.U. z 2024 r. poz. 416);
- art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzeniu ścieków (Dz.U. z 2024 r. poz. 757);
- rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz.U. poz. 2294).

Zaopatrzenie ludności w wodę przeznaczoną do spożycia jest zadaniem własnym gmin, wynikającym z art. 3 ust 1 ustawy z dnia 7 czerwca 2001r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzeniu ścieków (Dz.U. z 2024 r. poz. 757). Za jakość produkowanej wody, stan sanitarno-techniczny urządzeń służących do jej produkcji, a także dostawę wody w wymaganej ilości i pod odpowiednim ciśnieniem odpowiadają podmioty zajmujące się zaopatrzeniem ludności w wodę. Organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej zgodnie z regulacjami ww. ustawy oraz rozporządzenia Ministra Zdrowia, w ramach prowadzonego monitoringu jakości wody nadzorują prawidłowość wykonywania działań przez podmioty wykonujące zadania z zakresu zbiorowego zaopatrzenia w wodę, jak również same wykonują badania wg. ustalonego przez siebie planu działania na dany rok. W ramach nadzoru pobierane są próbki do badań laboratoryjnych z wodociągów w wyznaczonych do tego punktach zgodności. Celem tych badań było regularne dostarczanie informacji o organoleptycznej, fizykochemicznej i mikrobiologicznej jakości dostarczanej wody. W celu stwierdzenia, czy woda jest bezpieczna dla zdrowia ludzkiego, badania wody prowadzone były metodami i w zakresie określonym w rozporządzeniu Ministra Zdrowia przez laboratoria inspekcji sanitarnej lub zatwierdzone przez właściwego powiatowego inspektora sanitarnego.

Na podstawie sprawozdań z badań wody Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Łomży dokonywał bieżącej oceny jakości wody dostarczanej konsumentom i stwierdzał jej przydatność do spożycia przez ludzi, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa.

Źródłem zaopatrzenia ludności powiatu w wodę przeznaczoną do spożycia stanowiły zasoby wód podziemnych. Wody czerpane z głębokich czwartorzędowych poziomów wodonośnych charakteryzują się stosunkowo dobrą jakością i czasami nie wymagają żadnego uzdatniania. Jednak najczęściej wody te wykazują podwyższone ilości żelaza i manganu, a co za tym idzie wymagają uzdatniania. Głównymi procesami technologicznymi przy uzdatnianiu tych wód jest odżelazianie i odmanganianie. Dezynfekcja stosowana tylko doraźnie w sytuacjach awaryjnych lub wystąpienia zanieczyszczeń mikrobiologicznych.

Jednak nieprawidłowości występujące podczas prowadzonych procesów uzdatniania, mogą być przyczyną występowania w wodzie uzdatnionej podwyższonych zawartości żelaza i manganu, a także mętności, barwy czy zapachu i często bywają wyższe od dopuszczalnych.

Skład wody decyduje o jej walorach smakowych i akceptowalności przez konsumentów. Odbiorca ocenia jakość wody głównie po jej smaku, zapachu, barwie, czyli wskaźnikach organoleptycznych. Woda organoleptycznie zaakceptowana przez konsumenta jest dla niego bezpieczna. Woda z podwyższonymi ww. parametrami nie stanowi zagrożenia dla zdrowia i życia ludzi.

W tabeli 1 przedstawiono wykaz producentów wody działających w oparciu o ustawę z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i o zbiorowym odprowadzaniu ścieków (Dz.U. z 2024 r. poz. 757).

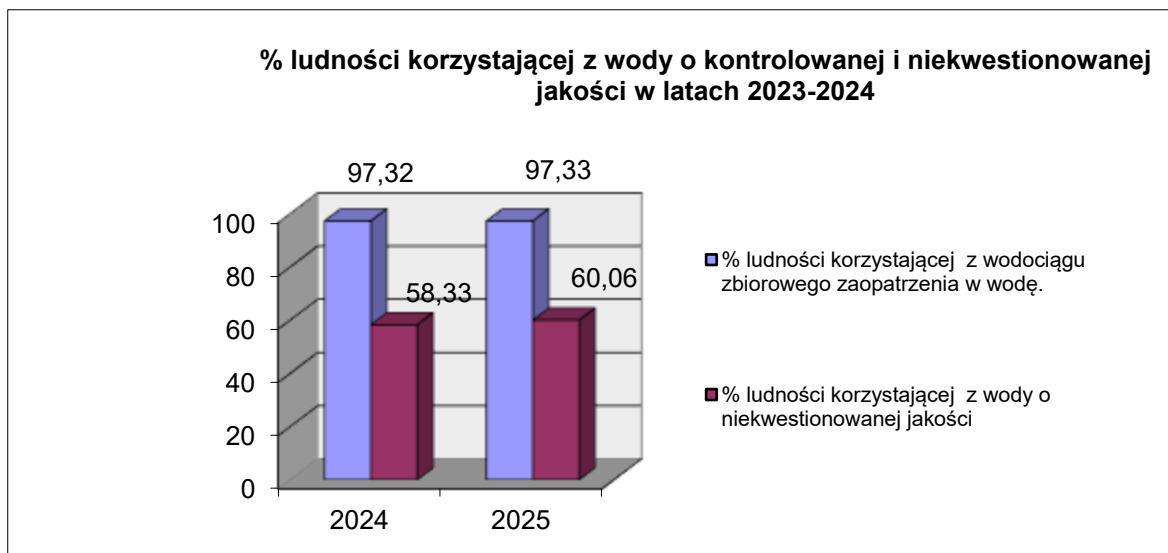
Tabela 1. Producenci wody na terenie powiatu łomżyńskiego w 2025 r.

Lp.	Producent wody	Obsługiwana gmina	Nazwa wodociągu
1	Zakład Usług Komunalnych Gminy Łomża ul. M. Skłodowskiej-Curie 1A, 18-400 Łomża	Gmina Łomża	Jarnuty, Stare Modzele, Siemień, Kupiski, Podgórze, Bacze Suche
2	Wodociągi Podlaskie Sp. z o.o., ul. Elewatorska 31, 15-620 Białystok	Gmina Wizna; Gmina Piątnica	Wizna, Bożejewo; Piątnica, Dobrzyjałowo, Drozdowo, Jeziorko
3	Komunalny Zakład Budżetowy w Nowogrodzie, ul. Łomżyńska 41, 18-414 Nowogród	Gmina Nowogród	Nowogród, Sławiec
4	Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o. o. w Jedwabnem ul. Mickiewicza 4, 18-420 Jedwabne	Gmina Jedwabne	Jedwabne, Orlikowo
5	Zakład Gospodarki Komunalnej w Śniadowie ul. Ostrołęcka 11, 18-411 Śniadowo	Gmina Śniadowo	Stare Ratowo, Wierzbowo
6	Gmina Przytuły ul. Supska 10, 18-423 Przytuły	Gmina Przytuły	Nowa Kubra
7	Gmina Zbójna ul. Łomżyńska 64, 18-416 Zbójna	Gmina Zbójna	Zbójna
8	Gmina Miastkowo ul. Łomżyńska 32, 18-413 Miastkowo	Gmina Miastkowo	Miastkowo, Łuby Kiertany

W 2025 r. w powiecie ziemskim łomżyńskim wodę o kontrolowanej jakości spożywało 48174 osób - co stanowiło 97,33% ogólnej liczby mieszkańców.

O niekwestionowanej jakości w ciągu całego roku 28933 osób - co stanowiło 60,06% korzystających z wody ze zbiorowego zaopatrzenia.

Wykres 1. Ludność powiatu łomżyńskiego w % korzystająca z wody ze zbiorowego zaopatrzenia o kontrolowanej i niekwestionowanej jakości .

Wodociągi zbiorowego zaopatrzenia w wodę do spożycia w 3 gminach: Jedwabne, Śniadowo i Wizna dostarczały przez cały rok wodę o jakości zgodnej z wymogami ww. rozporządzenia Ministra Zdrowia. Natomiast w 6 gminach jakość wody dostarczana w ciągu roku, w różnych okresach, w zakresie różnych parametrów była kwestionowana, a więc nie spełniała wymogów określonych w obowiązującym akcie prawnym:

- gm. Łomża – wodociąg Siemień (obecność pojedynczych bakterii grupy coli <10 jtk/NPL w 100 ml, ogólna liczba mikroorganizmów w 22°C) i wodociąg Nowe Kupiski (ogólna liczba mikroorganizmów w 22°C);
- gm. Miastkowo – wodociąg Łuby Kiertany (bakterie grupy coli, enterokoki) i wodociąg Miastkowo (barwa);
- gm. Nowogród – wodociąg Nowogród (ogólna liczba mikroorganizmów w 22°C);
- gm. Piątnica – wodociąg Jeziorko (ogólna liczba mikroorganizmów w 22°C) i wodociąg Piątnica (mangan, żelazo);
- gm. Przytuły – wodociąg Nowa Kubra (obecność pojedynczych bakterii grupy coli <10 jtk/NPL w 100 ml);
- gm. Zbójna – wodociąg Zbójna (obecność pojedynczych bakterii grupy coli <10 jtk/NPL w 100 ml, mętność, barwa, utlenialność).

W 7 przypadkach w związku z niezwłoczną poprawą jakości wody umorzono postępowanie administracyjne i wydano pozytywną ocenę jakości wody.

W przypadku wodociągu Piątnica, gm. Piątnica oraz wodociągu Zbójna, gm. Zbójna Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Łomży wydał decyzję o warunkowej przydatności wody do spożycia, zobowiązał administratora wodociągu do podjęcia działań naprawczych mających na celu doprowadzenie jakości wody pod względem fizykochemicznym do wymagań określonych w rozporządzeniu Ministra Zdrowia. Wodociąg Zbójna dostarcza wodę o warunkowej przydatności do spożycia z uwagi na przekroczenie dopuszczalnej wartości utlenialności z $KMnO_4$ (decyzja o warunkowej przydatności wody do spożycia z terminem do dnia 28.11.2025 r., którą prolongowano do dnia 30.06.2026 r.). Wodociąg Piątnica dostarczał wodę o warunkowej przydatności do spożycia z uwagi na podwyższony mangan. Zarządca wodociągu podjął działania naprawcze, a ich

skuteczność potwierdzono wynikami badań kontrolnych jakości wody. Warunki określone w decyzji zostały wykonane.

W wodociągu Łuby Kiertany stwierdzano krótkotrwale przekroczenia parametrów mikrobiologicznych tj. liczby bakterii grupy coli oraz enterokoków. W związku z ww. przekroczeniami prowadzono 2 postępowania administracyjne. PPIS w Łomży ze względu na ochronę zdrowia konsumentów stwierdził brak przydatności wody do spożycia z wodociągu Łuby Kiertany. PPIS w Łomży wydał 2 decyzje administracyjne, 2 komunikaty informujące o braku przydatności wody do spożycia i 2 komunikaty o przydatności wody do spożycia po uprzednim przegotowaniu. W trakcie trwania przekroczeń zarządca wodociągu dostarczał mieszkańcom wodę konfekcjonowaną oraz za pomocą cysterny i zbiorników. Postępowanie zakończono po udokumentowanej poprawie jakości wody, wydając komunikat i ocenę przydatności wody do spożycia.

Do badań laboratoryjnych w ramach nadzoru sanitarnego pobrano 44 próbki wody (20 – w ramach monitoringu parametrów grupy A; 9 - w ramach monitoringu parametrów grupy B; 15 - w ramach rekontroli po działaniach naprawczych).

Tabela 2. Wykaz pobranych próbek wody na terenie powiatu łomżyńskiego w 2025 r.

	Monitoring parametrów grupy A	Monitoring parametrów grupy B	Suma
Próby pobrane przez Państwową Inspekcję Sanitarną	20	9	29
Próby pobrane przez zarządców wodociągów	87	21	108
Suma	107	30	137

W 2025 r. woda najczęściej kwestionowana była pod względem mikrobiologicznym, tj. ze względu na obecność bakterii grupy coli oraz podwyższoną ogólną liczbę mikroorganizmów w 22°C.

Zanieczyszczenie mikrobiologiczne dot. obecności pojedynczych bakterii grupy coli w badanej próbce wody (<10 jtk/NPL w 100 ml) odnotowano w 3 wodociągach: Siemień, Nowa Kubra oraz Zbójna. Zarządcy wodociągów niezwłocznie podjęli działania naprawcze, tj. dezynfekcję i płukanie sieci wodociągowej. Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi /Dz. U. poz. 2294/, wartość parametryczna wskaźnika bakterie grupy coli wynosi 0 jtk lub NPL w 100 ml wody. Z uwagi na brak bezpośredniego odniesienia tego wskaźnika do skażenia kałowego wody dopuszcza się obecność pojedynczych bakterii grupy coli w badanej próbce wody (<10 jtk/NPL w 100 ml), zastrzegając, że każdy taki przypadek wymaga wykonania badania wody w kierunku E.coli i enterokoków w celu jednoznacznego wykluczenia skażenia kałowego wody, przy jednoczesnym podjęciu odpowiednich działań naprawczych. Zgodnie z wytycznymi Głównego Inspektora Sanitarnego w przypadku stwierdzenia bakterii grupy coli w zakresie od 1 do 10 jtk w 100 ml woda nadaje się warunkowo do spożycia, po uprzednim przegotowaniu (czas gotowania min 2 minuty, ostudzenie samoczynne bez gwałtownego schładzania wody). Taka sama woda wymagana jest do przygotowania posiłków, mycia zębów, mycia naczyń, mycia owoców i warzyw spożywanych na surowo oraz kąpieli

noworodków i niemowląt. Woda bez przegotowania nadaje się do codziennego mycia, prania odzieży, prac porządkowych i splukiwania toalet. Wszczęte postępowania umorzono z uwagi na bezzwłoczną poprawę jakości wody. Działania podjęte przez zarządców wodociągów zapewniły mieszkańcom korzystanie z wody o właściwej jakości.

W 2025 roku zakwestionowano 4 próbki wody ze względu na podwyższoną ogólną liczbę mikroorganizmów w 22°C - wodociągu Siemień (gm. Łomża), Nowe Kupiski (gm. Łomża), Jezioro (gm. Piątnica) oraz Nowogród. Mikroorganizmy pochodzą z różnych źródeł. Określenie ich liczby jest użyteczne do oceny jakości wody oraz skuteczności procesów uzdatniania czy też czystości całego systemu dystrybucji. W 22°C wzrastają zwykle mikroorganizmy środowiskowe, o niskiej patogenności względem człowieka. Źródłem zanieczyszczenia mogą być np. nieprawidłowe procesy uzdatniania, zanieczyszczenie lub uszkodzenie elementów dystrybuujących wodę. Przekroczenie parametru mikrobiologicznego takiego jak ogólna liczba mikroorganizmów w 22°C nie stwarza istotnego zagrożenia dla zdrowia konsumentów. Niemniej jednak w ramach działań prewencyjnych Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny wydał komunikaty w których zalecał aby wodę przeznaczoną do spożycia i przygotowywania posiłków dla niemowląt i dzieci do lat 2 oraz osób ze znacznie obniżoną odpornością (np. transplantacja, chemioterapia, chorych na AIDS) gotować przez minimum 2 minuty, a następnie bez gwałtownego schładzania pozostawić do ostudzenia. W wyniku podjętych działań naprawczych przez zarządców wodociągów uzyskano szybką poprawę jakości wody, co skutkowało umorzeniem postępowań administracyjnych i wydaniem pozytywnych ocen jakości wody.

Przeprowadzane badania jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi wykazywały również pojedyncze przypadki przekroczeń parametrów organoleptycznych i fizykochemicznych, tj.: barwa, mętność, mangan, żelazo, utlenialność. Nie stanowiły bezpośredniego zagrożenia dla zdrowia konsumentów, wpływały niewątpliwie na właściwości organoleptyczne wody, a co za tym idzie na jej akceptowalność przez odbiorców.

Mangan i żelazo to typowe, naturalne składniki wód podziemnych. Przekroczenia wartości żelaza i manganu mogą prowadzić do niepożądanych zmian właściwości organoleptycznych wody, która z uwagi na wzrost barwy i mętności oraz metaliczny posmak może budzić uzasadnione zastrzeżenia konsumentów. Żelazo oraz mangan są parametrami wskaźnikowymi czyli nie są parametrami o istotnym znaczeniu dla zdrowia. Zgodnie ze stanowiskiem Głównego Inspektora Sanitarnego w sprawie znaczenia i zagrożenia dla bezpieczeństwa zdrowotnego oraz postępowania w przypadku podwyższonych wartości stężenia manganu oraz żelaza w wodzie przeznaczonej do spożycia przez ludzi, a także Wytycznymi WHO dotyczącymi jakości wody do picia, brak jest zależności między podwyższonym stężeniem manganu i żelaza w wodzie do picia, a szkodliwością dla zdrowia.

Mętność stanowi wartościowy wskaźnik oceny jakości wody na różnych etapach jej uzdatniania i dystrybucji, przydatny zwłaszcza jako wskaźnik skuteczności procesów oczyszczania. W szczególności wysokie lub zmienne jej wartości mogą wskazywać na pogorszenie jakości wody ujmowanej lub sygnalizować nieprawidłowości w procesie uzdatniania wody albo w stanie technicznym systemu dystrybucji. Podwyższona mętność wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi bywa najczęściej traktowana jako problem dotyczący akceptowalności wody przez konsumentów, którzy zgłaszają zastrzeżenia co do wizualnie ocenianej jakości wody. Wzrost mętności wody nie stanowi bezpośredniego zagrożenia dla zdrowia ludzi.

Barwa wody stanowi kolejny wskaźnik oceny jej jakości, zwykle spowodowana jest obecnością barwnych substancji organicznych, żelaza i innych metali, które są zarówno naturalnymi składnikami wody, jak i produktami korozji instalacji wodociągowych. Podwyższona barwa wody nie stanowi bezpośredniego zagrożenia dla zdrowia ludzi, natomiast ma wpływ na akceptowalność wody przez odbiorców.

Utlenialność jest umownym wskaźnikiem oceniającym zawartość związków organicznych i innych substancji łatwo utleniających w wodzie. Podstawowym niepożądanym efektem podwyższonej wartości utlenialności z KMnO_4 w wodzie jest jego niekorzystny wpływ na ocenę organoleptyczną wody, obejmującą ściśle powiązana z jej barwą. Podwyższone stężenie utlenialności

z KMnO₄ występujące w wodzie przeznaczonej do spożycia przez ludzi, nawet jeśli prowadzi do niepożądanych zmian organoleptycznych wody, jak wzrost barwy nie wiąże się z bezpośrednią szkodliwością dla zdrowia ludzi. Utlenialność z KMnO₄ jest parametrem wskaźnikowym, czyli nie jest parametrem o istotnym znaczeniu dla zdrowia.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Łomży ocenił bez większych zastrzeżeń realizację kontroli wewnętrznej jakości wody prowadzonej przez producentów.

Nadzorem sanitarnym w 2025 r. objęto również indywidualne ujęcia wody przeznaczonej do spożycia:

- Zakłady Mięsne „Podgórze” J. Hryniewicz, K. Zawadzki Spółka Jawna, ul. Kręta 21, Podgórze, 18-400 Łomża;
- Ubojnia Zwierząt Robert Rytel, ul. Polna 4, Podgórze, 18-400 Łomża;
- Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska w Piątnicy, ul. Forteczna 3, 18-421 Piątnica;
- FRESH Sp. z o.o., Michałów Grabina, ul. Jaworowa 5, 05-126 Nieporęt - Zakład Produkcyjny Chojny Stare, 18-400 Łomża.

Na podstawie sprawozdań z badań laboratoryjnych wykonywanych w ramach nadzoru sanitarnego oraz dostarczonych z kontroli wewnętrznej przez powyższe przedsiębiorstwa zakwestionowano 1 próbkę wody z uwagi na obecność bakterii grupy coli, zwiększoną ogólną liczbę mikroorganizmów w 22°C oraz przekroczenie dopuszczalnej wartości azotanów. Zarządca podjął natychmiastowe działania zmierzające do usunięcia nieprawidłowości, a poprawę jakości wody potwierdzono prawidłowymi wynikami.

W pozostałych przypadkach analizy wyników pobranych próbek wody w zakresie badanych parametrów mikrobiologicznych, organoleptycznych i fizykochemicznych wykazały iż, woda z ww. ujęć spełniała wymagania określone w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. poz. 2294).

2. Stan sanitarny obiektów użyteczności publicznej znajdujących się na terenie powiatu łomżyńskiego.

Zgodnie z ustawą o Państwowej Inspekcji Sanitarnej, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny - sprawuje bieżący nadzór sanitarny nad obiektami użyteczności publicznej pod kątem wymagań higienicznych i zdrowotnych. Działania podejmowane w ramach prowadzonego nadzoru mają na celu przeciwdziałanie najważniejszym czynnikom ryzyka zdrowotnego u ludzi.

Wśród obiektów użyteczności publicznej, w których stan sanitarny lokalu, wyposażenia, jak i sposób prowadzenia usług ma zdecydowany wpływ na jakość zdrowia ludzkiego należy wymienić obiekty:

- związane z prowadzeniem zabiegów upiększania ciała oraz odnowy biologicznej;
 - wykorzystywane do czasowego przebywania ludności, związanego z podróżowaniem, wypoczynkiem i turystyką;
 - pobytu stałego osób starszych i niepełnosprawnych, jak również wykluczonych społecznie.
- Ponadto, Państwowa Inspekcja Sanitarna kontroluje przestrzenie publiczne związane z wypoczynkiem, turystyką i rekreacją, cmentarze, domy pogrzebowe i inne.

Tabela 3. Wybrane obiekty użyteczności powiatu łomżyńskiego w latach 2024-2025.

Lp.	Grupa obiektów użyteczności publicznej	2024		2025	
		Liczba obiektów objętych ewidencją	Obiekty skontrolowane	Liczba obiektów objętych ewidencją	Obiekty skontrolowane
1	Domy pomocy społecznej i inne jednostki pomocy społecznej oraz placówki zapewniające całodobową opiekę	8	3	8	3
2	Noclegownie i domy dla bezdomnych	1	1	1	0
3	Hotele	2	2	2	1
4	Motele	2	2	2	1
5	Agroturystyka	29	23	28	12
6	Inne obiekty, w których świadczone są usługi hotelarskie	17	15	18	2
7	Zakłady fryzjerskie	13	4	15	1
8	Zakłady kosmetyczne	3	2	4	1
9	Zakłady odnowy biologicznej	1	1	1	0
10	Inne zakłady świadczące usługi łączone w zakresie fryzjerstwa, kosmetyki, tatuażu i odnowy biologicznej	1	1	1	0
11	Tereny rekreacyjne	1	1	2	0
12	Cmentarze	19	0	19	0
13	Domy pogrzebowe	7	1	7	2

W ewidencji Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego z zakresu higieny komunalnej znajdowało się 193 obiekty pełniące funkcję użyteczności publicznej. Skontrolowano 49, co stanowiło 25,4 % ujętych w ewidencji. Obiekty te stanowią różnorodną grupę, co powoduje zróżnicowanie wymagań sanitarnych, jakim powinny odpowiadać obiekty należące do poszczególnych kategorii.

Do głównych elementów nadzoru sanitarnego nad tymi obiektami należy ocena zapewnienia wymogów sanitarno-technicznych ustalonych w przepisach prawa, przestrzeganie warunków higienicznych pomieszczeń, sprzętów, narzędzi, usług, personelu oraz działania organizacyjne w celu stworzenia bariery sanitarnej pomiędzy "obszarami" brudnymi i czystymi.

Przedmiotem kontroli obiektów użyteczności było: zaopatrzenie w bieżącą wodę spełniającą warunki wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, wyposażenie w instalacje i urządzenia do odprowadzania ścieków, instalacje i urządzenia wentylacyjne, gospodarka odpadami, zapewnienie pomieszczeń i urządzeń sanitarno-higienicznych dla pracowników oraz ogólnodostępne.

Obiekty świadczące usługi hotelarskie miały największe znaczenie dla bezpieczeństwa zdrowotnego ludności.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Łomży prowadził systematyczne kontrole przestrzegania stanu sanitarnego obiektów związanych z obsługą ruchu turystycznego tj. hoteli, moteli, zajazdów, ośrodków wypoczynkowych oraz gospodarstw agroturystycznych. Odpowiedni stan sanitarny jest niezbędny z uwagi na zachowanie bezpieczeństwa zdrowotnego osób z nich korzystających, a także przebywających w ich sąsiedztwie. Kontrole stanu sanitarnego przeprowadzone w 2025 r. w tej grupie obiektów nie wykazały nieprawidłowości. Wszystkie obiekty podłączone do wodociągów nadzorowanych przez Inspekcję Sanitarną, nieczystości odprowadzane do kanalizacji lub zbiorników bezodpływowych. Pranie bielizny pościelowej i ręczników odbywa się na ogół w pralniach zewnętrznych, zachowany jest rozdział dróg bielizny czystej i brudnej. Standard obiektów tej grupy jest zróżnicowany, ale w większości pokoje są z własnymi węzłami sanitarnymi. Zapewniano odpowiednią ilość bielizny, środków myjących, utrzymane były w właściwym stanie sanitarnym i porządkowym. Na terenie powiatu łomżyńskiego funkcjonują 4 skategoryzowane obiekty hotelarskie, tj.: Hotel „KURPIE ARTE” w Nowogrodzie - kat. *** (trzy gwiazdki), Hotel „Via Baltica Łomża” w Grzymałach Szczepankowskich gm. Łomża - kat. ** (dwie gwiazdki), Motel „Zacisze” w Piątnicy Poduchownej - kat. ** (dwie gwiazdki), Motel „Domowy Gościniec” w Kisielnicy gm. Piątnica - kat. ** (dwie gwiazdki) - co stanowi formalne potwierdzenie wyższego poziomu oferowanych usług.

Podczas kontroli obiektów hotelarskich sprawdzano wykonanie badania wody z instalacji ciepłej wody w kierunku obecności bakterii Legionella sp. zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz.U. poz. 2294).

Warunki noclegowe wszystkich obiektów są coraz lepsze, a właściciele oferują klientom usługi na coraz wyższym poziomie z uwagi na rosnące wymagania gości i konkurencję na rynku świadczonych usług.

Zakłady fryzjerskie, kosmetyczne oraz odnowy biologicznej -

to kolejną grupą obiektów mającą istotne znaczenie dla bezpieczeństwa zdrowotnego ludności. Skontrolowane zakłady zaopatrywane są w wodę z wodociągów publicznych, nieczystości płynne odprowadzane do kanalizacji lub zbiorników bezodpływowych. Obsługa w większości stosowała ręczniki jednorazowego użytku. Przestrzegana była segregacja bielizny czystej i brudnej. W obiektach znajdowały się pomieszczenia sanitarno-higieniczne, miejsca dla oczekujących klientów, miejsca na odzież wierzchnią i wydzielone miejsca lub szafki na sprzęt porządkowy. Na wyposażeniu zakładów znajdowały się środki dezynfekcyjne o aktualnych datach ważności i szerokim spektrum działania, stosowane zgodnie z załączonymi instrukcjami. Odpady komunalne gromadzone są w przeznaczonych do tego celu pojemnikach. W obiektach obowiązywał zakaz palenia wyrobów tytoniowych, a informacje te umieszczane zostały w widocznym miejscu.

Jednostki organizacyjne pomocy społecznej, placówki zapewniające całodobową opiekę oraz domy dla bezdomnych

Na terenie powiatu funkcjonują: dom samotnych matek z dziećmi i rodzin, środowiskowy dom samopomocy, dom dziennego pobytu dla seniorów, obiekty zapewniające całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku, rodzinne domy opieki oraz schronisko dla osób bezdomnych i najuboższych. Przedmiotem kontroli ww. obiektów było zaopatrzenie w wodę, gospodarka ściekowa, postępowanie z odpadami komunalnymi, zaopatrzenie w środki czystości, postępowanie z bielizną brudną i czystą, stan pomieszczeń mieszkalnych, sanitariatów oraz zaplecza. Domy świadczące opiekę całodobową oferują: całodzienne wyżywienie, terapie zajęciowe i rehabilitacyjne. Posiadają własne pralnie bielizny,

zachowujące rozdział dróg białej i brudnej. Pokoje pensjonariuszy i łazienki nie budziły zastrzeżeń. Odpady komunalne gromadzone prawidłowo. Obiekty tej grupy charakteryzował dostateczny stan sanitarno-techniczny zapewniający bezpieczeństwo sanitarne użytkownikom.

Podczas kontroli obiektów sprawdzano wykonanie badania wody z instalacji ciepłej wody w kierunku obecności bakterii *Legionella* sp. zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz.U. poz. 2294).

3. Nadzór nad postępowaniem ze zwłokami i szczątkami ludzkimi.

W ramach nadzoru nad postępowaniem ze zwłokami i szczątkami ludzkimi w zakresie ochrony zdrowia ludzkiego przeprowadzono 2 kontrole prowadzonych ekshumacji zwłok ludzkich, w której uczestniczyli pracownicy PSSE w Łomży. Czynności ekshumacyjne były przeprowadzane zgodnie z obowiązującymi przepisami. Skontrolowano środki transportu do przewożenia zwłok. Sprawdzano czy samochody w myśl rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 27 grudnia 2007 r. w sprawie wydawania zezwoleń na przewóz zwłok i szczątków ludzkich (Dz.U. 2007. Nr 249, poz. 1866) posiada kabinę kierowcy odizolowaną od części przeznaczonej na umieszczenie zwłok albo szczątków, zabezpieczone są przed przesuwaniem się trumny, podłogę w części przeznaczonej na umieszczenie trumny wykonaną z materiałów łatwo zmywalnych i odpornych na działanie środków dezynfekujących oraz wydzielone miejsce na przechowywanie środków dezynfekcyjnych, sprzętu myjąco-czyszczącego i jednorazowych rękawic ochronnych. Kontrolowani deklarowali przeprowadzanie dezynfekcji środka transportu w części przeznaczonej na umieszczenie zwłok i szczątków ludzkich, każdorazowo po przewiezieniu zwłok środkami o działaniu bakteriobójczym, wirusobójczym i grzybobójczym. Nie odnotowano nieprawidłowości w tym zakresie.

W 2025 roku wydano 6 decyzji administracyjnych zezwalających na przeprowadzenie ekshumacji zwłok/szczątków ludzkich i 10 postanowień opiniujących pozytywnie wnioski Starosty Łomżyńskiego w sprawie sprowadzenia do Polski zwłok osoby zmarłej poza granicami kraju.

Wnioski:

- ❖ W powiecie łomżyńskim 97,33% ludności spożywało wodę o kontrolowanej jakości, z czego 60,06 % spożywało wodę, której jakość nie była kwestionowana w ciągu całego roku.
- ❖ Z wody warunkowo dopuszczonej do spożycia korzystało 12,25 % mieszkańców powiatu korzystających z wody z wodociągów zbiorowego zaopatrzenia w wodę (wodociąg Zbójna oraz Piątница).
- ❖ PPIS w Łomży wydał 2 decyzje stwierdzające brak przydatności wody do spożycia przez ludzi z uwagi na przekroczenia parametrów mikrobiologicznych (wodociąg Łuby Kiertany). W trakcie trwania przekroczeń zarządca wodociągu dostarczał mieszkańcom wodę konfekcjonowaną oraz za pomocą cysterny i zbiorników.
- ❖ Najczęstszą przyczyną kwestionowania jakości wody w powiecie łomżyńskim były:
 - bakterie grupy coli (wodociągi: Łuby Kiertany, Siemień, Nowa Kubra, Zbójna, wodociąg zakładowy),
 - ogólna liczna mikroorganizmów (wodociągi: Nowogród, Siemień, Jeziorko, Nowe Kupiski, wodociąg zakładowy),
 - enterokoki (wodociąg Łuby Kiertany),
 - barwa (wodociągi: Miastkowo, Zbójna),
 - mętność (wodociąg Zbójna),
 - mangan (wodociąg Piątница),
 - żelazo (wodociąg Piątница),
 - utlenialność (Wodociąg Zbójna),
 - azotany (wodociąg zakładowy).
- ❖ Działania Inspekcji Sanitarnej w zakresie kompetencji pionu higieny komunalnej przyczyniają się do bezpieczeństwa zdrowotnego wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

Ww. przypadki niezgodności z obowiązującymi normami wskaźników wody przeznaczonej do spożycia nie przekładały się na istotne zagrożenie dla zdrowia konsumentów.

Na koniec 2025 roku :

- 21 wodociągów zbiorowego zaopatrzenia dostarczały wodę przydatną do spożycia,
- 1 wodociąg: Zbójna, gm. Zbójna z uwagi na podwyższoną utlenialność dostarczał wodę o warunkowej przydatności do spożycia.

- ❖ W minionym roku zakończono modernizację SUW Nowe Kupiski, gm. Łomża, SUW Nowa Kubra, gm. Przytuły oraz modernizację hydroforni w Siemieniu, gm. Łomża.
- ❖ Nadzór sanitarny sprawowany nad obiektami użyteczności publicznej w 2025 r. nie wykazał zagrożeń o zasadniczym znaczeniu dla zdrowia. Nie stwierdzono obiektów ze złym stanem sanitarno-technicznym. W większości właściciele dbają o wygląd estetyczny obiektów, standard wyposażenia jak i poziom świadczonych usług.
- ❖ Liczba obiektów objętych ewidencją na terenie powiatu – 193. W zakresie higieny komunalnej w 2025 roku przeprowadzono 86 kontroli, w tym 38 kompleksowych. Wydano: 25 decyzji merytorycznych, 17 płatniczych, 28 postanowień, 14 wystąpień oraz 10 opinii. W ramach działalności statutowej do badań laboratoryjnych pobrano 57 próbek wody.

4/ Higiena Pracy

W roku 2025 roku w ewidencji były 162 zakłady, do kontroli zaplanowano 56 zakładów pracy. **5 zakładów zostało zlikwidowanych.**

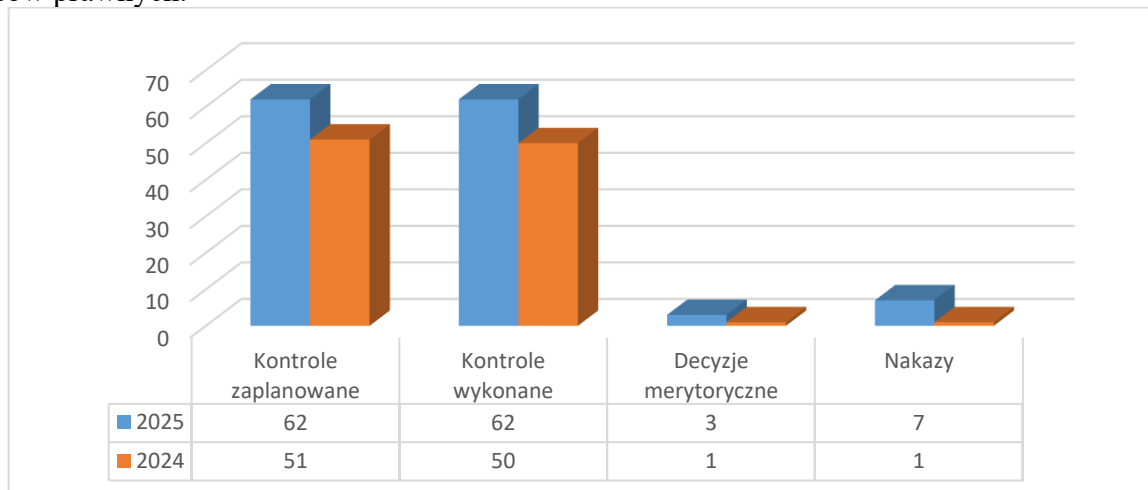
Wydano 3 decyzje merytoryczne oraz 1 decyzję płatniczą.

W wyniku kontroli stwierdzono nieprawidłowości w zakresie:

1. Braku badań i pomiarów czynnika szkodliwego dla zdrowia pracowników w środowisku pracy: pomiary hałasu i drgań mechanicznych na stanowisku pracy kierowca.
2. Braku oceny ryzyka zawodowego na stanowisku pracy kierowca.
3. Brak badań i pomiarów czynnika szkodliwego dla zdrowia pracowników w środowisku pracy: pomiary hałasu i pyłu na stanowisku stolarz.
4. Brak badań i pomiarów czynnika szkodliwego dla zdrowia pracowników w środowisku pracy: pomiary czynników chemicznych i pyłu na stanowisku lakiernik i pomoc lakiernika.
5. Nieaktualnej oceny ryzyka zawodowego na stanowisku pracy stolarz, pomoc lakiernik, lakiernik.

W 2025 roku wszystkie zaplanowane kontrole zostały wykonane. Przeprowadzono 62 kontrole w 62 zakładach. W porównaniu do 2024 r. wykonano o 12 kontroli więcej.

Porównując ubiegły rok daje się zauważyć, iż pracodawcy mają świadomość obowiązujących przepisów prawnych.

Rycina 1. Porównanie efektów pracy w roku 2025 względem 2024.

Choroby zawodowe:

Następstwem działania czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy lub sposobu wykonywania pracy są rozpoznawane u pracowników choroby zawodowe.

W 2025 r. zgłoszono 4 choroby zawodowe. Wydano 4 decyzje o stwierdzeniu choroby zawodowej dotyczące boreliozy oraz przewlekłej choroby układu ruchu wywołanej sposobem wykonywania pracy – przewlekłe zapalenie nadkłykcia kości ramiennej lewej. Nie wydano natomiast żadnej decyzji o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej.

W 2024 r. zgłoszono 3 choroby zawodowe. Wydano 2 decyzje o stwierdzeniu chorób zawodowych oraz wydano 2 decyzje negatywne.

1. Bieżący nadzór sanitarny nad warunkami środowiska pracy w zakładach pracy.

Liczba zakładów w ewidencji		Liczba ujętych w planie kontroli		Liczba skontrolowanych zakładów		Liczba osób zatrudnionych w zakładach		Liczba osób pracujących w poszczególnych zagrożeniach		Liczba Przeprowadzonych kontroli		Liczba protokołów w tym z uchybieniami		Liczba decyzji		Liczba nakazów	
2025	2024	2025	2024	2025	2024	2025	2024	2025	2024	2025	2024	2025	2024	2025	2024	2025	2024
162	162	56	51	62	50	2247	876	1824	705	62	50	62/3	50/1	3	1	7	1

Nazwa czynnika	Liczba osób pracujących z danym czynnikiem									
	ogółem		0,0 - 0,1 NDS		0,1 - 0,5 NDS		0,5 - 1,0 NDS		pow. 1 NDS	
	2025	2024	2025	2024	2025	2024	2024	2024	2025	2024
Hałas	1353	621	1251	574	81	37	21	10	0	0
Wibracja ogólna / miejscowa	224	91	169/169	49/49	45/45	10/10	10/10	5/5	0	0
Zapylenie	617	430	520	363	70	48	27	19	0	0
Czynniki chemiczne	511	467	429	391	23	19	6	2	0	0
Czynniki rakotwórcze	196	44	151	34	15	4	8	1	0	0
Czynniki biologiczne gr. 2 i 3	1201	50	1201 - gr 2				196 - gr 3			

Na terenie powiatu ziemskiego nie prowadzą działalności producenci, importerzy, eksporterzy i dystrybutorzy prekursorów narkotyków.

2. Nadzór nad substancjami i preparatami chemicznymi w związku z wejściem w życie rozporządzenia REACH w celu zapewnienia swobodnego przepływu substancji chemicznych w ich postaci własnej lub jako składniki preparatów i w wyrobach

- Podmioty stosujące substancje i mieszaniny chemiczne

Liczba zakładów w ewidencji		Liczba ujętych w planie kontroli		Liczba skontrolowanych zakładów		Liczba osób zatrudnionych w zakładach		Liczba osób pracujących w narażeniu na czynniki chemiczne		Liczba przeprowadzonych kontroli		Liczba protokołów w tym z uchybieniami		Liczba decyzji		Liczba nakazów	
2025	2024	2025	2024	2025	2024	2025	2024	2025	2024	2025	2024	2025	2024	2025	2024	2025	2024
76	79	27	24	27	24	2010	733	511	466	24	24	24/0	24/0	0	0	0	0

- Podmioty wprowadzające do obrotu (dystrybutorzy) substancje i mieszaniny chemiczne.

Liczba zakładów w ewidencji		Liczba ujętych w planie kontroli		Liczba osób zatrudnionych w zakładach		Liczba osób pracujących w narażeniu na czynniki chemiczne		Liczba przeprowadzonych kontroli		Liczba protokołów w tym z uchybieniami		Liczba decyzji		Liczba nakazów	
2025	2024	2025	2024	2025	2024	2025	2024	2025	2024	2025	2024	2025	2024	2025	2024
24	24	13	5	121	56	70	26	14	7	14/0	7/0	0	0	0	0

3. Nadzór nad realizacją obowiązków wynikających z rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 24 lipiec 2012 r. w sprawie substancji, preparatów, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w środowisku pracy.

Liczba zakładów w ewidencji		Liczba ujętych w planie kontroli		Liczba skontrolowanych zakładów		Liczba osób zatrudnionych w zakładach		Liczba osób pracujących w narażeniu na czynniki rakotwórcze		Liczba Przeprowadzonych kontroli		Liczba protokołów w tym z uchybieniami		Liczba decyzji		Liczba nakazów	
2025	2024	2025	2024	2025	2024	2025	2024	2025	2024	2025	2024	2025	2024	2025	2024	2025	2024
32	30	24	6	24	6	1709	436	196	41	24	6	24/2	6/0	2	0	2	0

Rodzaje czynników rakotwórczych lub mutagennych w środowisku pracy

Nazwa czynnika rakotwórczego	Liczba osób pracujących w narażeniu
Benzen	64
Pył drewna	85
Chloramfenikol	37
Spaliny Diesla i oleje mineralne	10
Krzemionka krystaliczna	12

Działania w zakresie nadzoru nad środkami zastępczymi

W 2025 roku pracownicy Sekcji Higieny Pracy i Nadzoru nad Chemikaliami prowadzili działania ukierunkowane na egzekwowanie przepisów ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii, w szczególności w zakresie zakazu wytwarzania oraz wprowadzania do obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej środków zastępczych.

Działania w zakresie środków zastępczych w 2025 roku obejmowały m.in.:

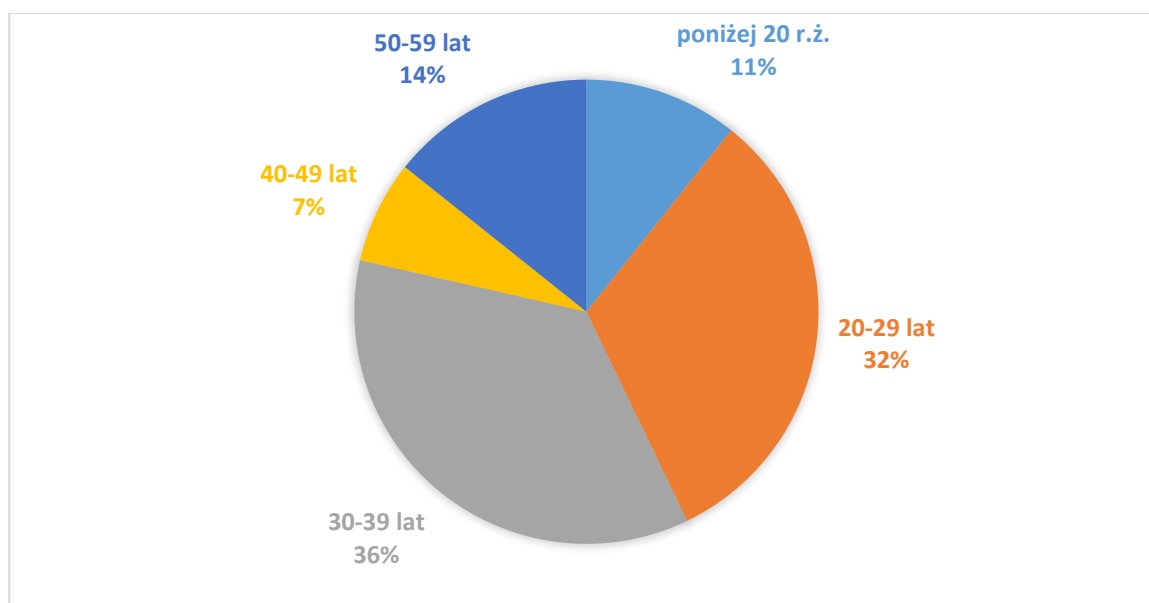
- rejestrowanie zgłaszanych zatruc w tym środkami zastępczymi,
- wprowadzanie i aktualizacja danych w SMIOD elektronicznym systemie gromadzenia i przetwarzania danych dotyczących realizacji ustawowego zakazu wytwarzania i wprowadzania do obrotu środków zastępczych,
- prowadzenie działań z zakresu oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia.

W 2025 roku nie prowadzono kontroli punktów stacjonarnych oferujących środki zastępcze, z uwagi na fakt, iż wszystkie tego typu podmioty funkcjonujące w latach ubiegłych pozostają nieczynne.

W 2025 roku do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Łomży wpłynęło ze Szpitala Wojewódzkiego w Łomży łącznie **28 zgłoszeń** podejrzenia zatrucia środkami psychoaktywnymi z terenu powiatu ziemskiego. Wszystkie przypadki wymagały hospitalizacji. W jednym przypadku pacjent (mężczyzna) był hospitalizowany dwukrotnie w odstępie dwóch miesięcy. Trzy zgłoszenia dotyczyły osób poniżej 20 r.ż., 9 zgłoszeń stanowiły osoby między 20-29 r.ż., 10 zgłoszeń między 30-39 r.ż., 2 zgłoszenia między 40-49 r.ż., natomiast 4 zgłoszenia dotyczyły osób powyżej 50 r.ż. (Wykres 1).

W porównaniu z rokiem 2024, w którym odnotowano 32 zgłoszenia, nastąpił spadek liczby przypadków o 4, **co stanowi 12,5%**. Mimo spadku liczby zgłoszeń, skala zjawiska nadal wskazuje na istotny problem zdrowia publicznego. W 2025 roku zatrucia wywołane były głównie: katyną (22 przypadki), amfetaminą (13 przypadków), marihuaną (8 przypadków), benzodiazepinami (3 przypadki), mefedronem i meamfetaminą (po 2 przypadki). Analiza zgłoszeń wskazuje na częste współwystępowanie kilku substancji w jednym przypadku zatrucia. Najczęściej odnotowywano mieszaniny amfetaminy i katyny oraz amfetaminy, katyny i metamfetaminy. Zjawisko to zwiększa ryzyko ciężkiego przebiegu zatrucia oraz utrudnia proces terapeutyczny, co znajduje odzwierciedlenie w konieczności hospitalizacji wszystkich pacjentów.

Wykres 1. Wiek oraz odsetek osób, które zatruly się środkami psychoaktywnymi w 2025 r.

W celu ograniczenia zagrożeń dla zdrowia publicznego prowadzono działania profilaktyczne obejmujące promocję zdrowia psychicznego, propagowanie zdrowego stylu życia oraz edukację w zakresie szkodliwości środków odurzających i substancji psychotropowych. W 2025 roku pracownicy Sekcji Higieny Pracy i Nadzoru nad Chemikaliami przeprowadzili działania informacyjno-edukacyjne podczas spotkań w ramach „Zimowej Szkoły Bezpieczeństwa” w ośrodku „CARITAS BLIŹNIM” w Ptakach k. Nowogrodu. Zrealizowano dwa spotkania (po 65 uczestników), w których łącznie uczestniczyło 130 osób. Podczas spotkań omówiono podstawową terminologię dotyczącą środków zastępczych i nowych substancji psychoaktywnych, przedstawiono mechanizmy powstawania uzależnienia, zaprezentowano zasady postępowania w sytuacji kontaktu z nowymi narkotykami, zapoznano uczestników z aktualnymi statystykami i trendami dotyczącymi używania substancji psychoaktywnych.

Uczestnikom przekazano materiały informacyjno-edukacyjne, w tym ulotki „Stop nowym narkotynom”, otrzymane z Sekcji Promocji Zdrowia WSSE w Białymstoku.

Ponadto na profilu Facebook Stacji opublikowano raport Głównego Inspektora Sanitarnego dotyczący zatruć środkami zastępczymi i nowymi substancjami psychoaktywnymi za 2024 rok. Raport został również przekazany do Szpitala Wojewódzkiego w Łomży, Wojewódzkiej Stacji Pogotowia Ratunkowego SPZOZ w Łomży oraz do zakładów podstawowej opieki zdrowotnej na terenie Łomży

5/ Zapobiegawczy Nadzór Sanitarny

Zadaniem zapobiegawczego nadzoru sanitarnego jest podejmowanie działań mających na celu zapobieganie negatywnym skutkom wpływu czynników i zjawisk fizycznych, chemicznych i biologicznych na zdrowie ludzi na etapie planowania przestrzennego, projektowania i realizacji inwestycji oraz dopuszczania do użytkowania obiektów budowlanych.

Zapobiegawczy nadzór sanitarny sprawuje nadzór pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych nad warunkami higieny: środowiska, pracy, procesów nauczania i wychowania, wypoczynku i rekreacji, warunkami zdrowotnymi żywności, żywienia i przedmiotów użytku, warunkami higieniczno-sanitarnymi, jakie powinny spełniać pomieszczenia, w których są udzielane świadczenia zdrowotne i inne obiekty budowlane - przy wydawaniu opinii, postanowień i decyzji na wniosek organu administracji lub zainteresowanego podmiotu na poszczególnych etapach realizacji inwestycji, w szczególności objętych nadzorem bieżącym przez Państwową Inspekcję Sanitarną. Realizacja przedsięwzięć mogących (zawsze lub potencjalnie) znacząco oddziaływać na środowisko może powodować uciążliwości i oddziaływanie ich w sposób ujemny na poszczególne elementy środowiska, w tym na zdrowie człowieka.

W związku z powyższym organ sanitarny przy opiniowaniu powyższych przedsięwzięć zwraca uwagę na:

- jakość powietrza,
- klimat akustyczny,
- gospodarkę wodno-ściekową,
- gospodarkę odpadami

oraz na zdrowie ludzi.

W 2025r. na terenie powiatu ziemskiego w ramach nadzoru zapobiegawczego:

- 1/ przeprowadzono 7 kontroli;
- 2) wydano 6 decyzji w tym:
 - a) 1 decyzja merytoryczna na żłobek,
 - b) 5 decyzji płatniczych;
- 3/ wydano 5 postanowień w sprawie uzgodnienia warunków zabudowy i zagospodarowania terenu pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych, w tym:
 - 1 postanowienie w sprawie wydania decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego,

- 4 postanowień w sprawie wydania decyzji o warunkach zabudowy;
 - 4/ wpłynęło 3212 wniosków dot. warunków zabudowy zakończyło się milczącą zgodą;
 - 5/ 70 wniosków dot. ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego zakończyło się milczącą zgodą;
 - 6/ zajęto stanowisko w zakresie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko:
 - opiniowanie projektu dokumentu wraz z prognozą oddziaływania na środowisko - 4,
 - uzgadnianie zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko – 2;
 - 7/ zajęto stanowisko w zakresie oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko:
 - wydanie opinii dot. potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, a w przypadku stwierdzenia takiej potrzeby – co do zakresu raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko – 265
 - wydanie opinii w sprawie uzgodnienia warunków realizacji przedsięwzięcia przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach – 15;
 - 8/ dopuszczenia do użytkowania obiektu budowlanego i statku żeglugi śródlądowej do eksploatacji pod względem wymagań sanitarnych – 3;
 - 9/ 22 zawiadomień na podst. ar. 56 prawo budowlane zakończyło się milczącą zgodą;
 - 10/ innych spraw – 6.
- Ogółem ilość spraw od pkt 2 do pkt 10 – 3610.

Nadzór zapobiegawczy PSSE w Łomży przy wydawaniu opinii o przydatności do użytkowania adaptowanych, modernizowanych, nowobudowanych obiektów zwracał szczególną uwagę na:

- wysokość, powierzchnie i oświetlenie,
- właściwe wykończenie ścian i posadzek,
- na układ funkcjonalny pomieszczeń,
- pomieszczenia sanitarno-higieniczne i socjalne oraz wyposażenie ich w odpowiednią armaturę sanitarną,
- urządzenia technologiczne,
- wynik badania wody.

W porównaniu z latami poprzednimi w dalszym ciągu obserwuje się poprawę warunków sanitarno - higienicznych na różnych etapach procesu inwestycyjnego. Dotyczy to zwłaszcza dużych obiektów użyteczności publicznej, komunalnych, usługowych, zakładów pracy, służby zdrowia, oświaty, które były kontrolowane pod względem zastosowania rozwiązań zapewniających bezpieczeństwo zdrowotne przyszłych użytkowników.

Wyposażone są w nowoczesne urządzenia produkcyjne i linie technologiczne, wykonane z wyrobów wysokiej klasy, co powoduje zmniejszenie emisji zanieczyszczeń do środowiska.

6/ Higiena Dzieci i Młodzieży

Powiatowa Inspekcja Sanitarna w Łomży w roku 2025 objęła nadzorem 109 obiektów nauczania i wychowania. W 2025 r. została zlikwidowana jedna placówka – Szkoła Podstawowa w Lutostani, Lutostań 1a, 18-400 Łomża.

Sekcja Higieny Dzieci i Młodzieży skontrolowała **21 placówek stałych z terenu powiatu łomżyńskiego**, tj.: 1 punkt przedszkolny, 14 szkół podstawowych i 6 zespołów szkół.

Ponadto, w czasie ferii zimowych oraz wakacji letnich, **dokonano kontroli 15 turnusów w placówkach wypoczynku dzieci i młodzieży.**

Przygotowane zostały następujące informacje dotyczące:

- przygotowania placówek do rozpoczęcia nowego roku szkolnego 2025/2026 - przeprowadzone wizytacje wykazały dobre przygotowanie placówek oraz zaangażowanie i dbałość organów

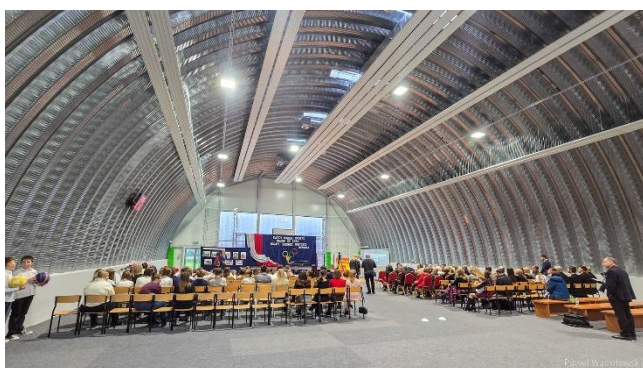
- prowadzących oraz dyrektorów placówek w przygotowanie pomieszczeń pod względem sanitarno-technicznym na przyjęcie uczniów w nowym roku szkolnym,
- warunków zdrowotnych w placówkach nauczania i wychowania,
 - ewidencji obiektów nauczania i wychowania,
 - wykazu szkół uczniów, słuchaczy i studentów kształcących się do wykonywania prac, przy których istnieje obowiązek wykonywania badań zgodnie z art. 6 ust.1 pkt 4 ustawy o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych,
 - możliwości pozostawienia przez uczniów części podręczników i przyborów szkolnych w placówkach,
 - standardów dostępności do urządzeń sanitarnych w szkołach,
 - wyposażenia placówek nauczania i wychowania w meble szkolne i sprzęt sportowy posiadający certyfikaty, podczas kontroli oceniono posiadanie certyfikatów na sprzęt sportowy i meble zakupione po 1997 roku,
 - informacji o przebiegu trwania i zakończenia wycieczki zimowego i letniego.

Stan sanitarno-techniczny placówek oświatowo-wychowawczych.

Stan sanitarno-higieniczny i techniczny większości skontrolowanych obiektów nie budził zastrzeżeń. Nie odnotowano budynków nieprzystosowanych do procesu nauczania, stan sanitarno - higieniczny i sanitarno-techniczny szkół był zadowalający. Jedynie w **jednej ze skontrolowanych placówek stwierdzono nieprawidłowości**, w związku z czym wszczęto postępowanie administracyjne. W 2025 r. organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej podjęły też **3 interwencje** – dwie dotyczące problemu wszawicy w szkołach podstawowych oraz jedną dotyczącą niewłaściwego stanu sanitarnego w szkole podstawowej – interwencja nie potwierdziła się.

Warunki pobytu dzieci i młodzieży w placówkach oświatowo-wychowawczych ulegają systematycznej poprawie, dzięki prowadzonym pracom remontowym, wymianie starych zniszczonych mebli (krzesel, ławek) na nowe oraz realizacji nowych inwestycji w zakresie edukacji.

Jednymi z większych inwestycji w 2025 roku była budowa nowych obiektów sportowych. Przy Szkole Podstawowej w Podgórzu oraz przy Szkole Podstawowej w Pniewie powstały nowe hale sportowe wraz z zapleczem sanitarnym, w ramach realizacji przez Gminę Łomża „Programu budowy przyszłolnych hal sportowych na 100-lecie pierwszych występów reprezentacji Polski na Igrzyskach Olimpijskich - Olimpia 2023”. Obiekty wyposażono w boiska wielofunkcyjne i zaplecze sanitarno-szatniowe oraz strzelnice laserowe.

Ryc.1. Nowa hala sportowa przy Szkole Podstawowej w Podgórzu, fot. Paweł Wądołowski, <https://www.radio.bialystok.pl/>; archiwum PSSE w Łomży

Ponadto w Szkole Podstawowej w Podgórzu przeprowadzono termomodernizację obiektu z dociepleniem ścian zewnętrznych i wymianą stolarki ocieplającą dach, montując nową stolarkę okienną i drzwiową oraz dodatkowe ocieplenie ścian zewnętrznych. Z kolei w Szkole Podstawowej w Wygodzie przebudowano kotłownię i zamontowano nowoczesne kotły gazowe, oraz wyremontowano łazienki i wymieniono posadzkę w sali gimnastycznej.

W Szkole Podstawowej w Konarzycach ukończono remont i budowę nowego skrzydła budynku. Trwają jeszcze prace związane z zakupem nowych mebli i sprzętu do jego wyposażenia, w związku z czym nowa część placówki nie została jeszcze oddana do użytku.

Higiena procesu nauczania i wychowania

W zakresie nadzoru nad higieną procesu nauczania i wychowania realizuje się szereg zadań dotyczących eliminowania zagrażających zdrowiu dzieci i młodzieży. Do najistotniejszych zasadniczych elementów zdrowotnych, na których koncentrowano uwagę w trakcie dokonywania bieżącego nadzoru należy zaliczyć:

- dostosowanie stołów oraz krzeseł do wzrostu uczniów,
- zasady higieny przy sporządzaniu rozkładów zajęć lekcyjnych,
- zasady bhp w szkolnych pracowniach komputerowych i chemicznych.

W 2025 r. skontrolowano 5 placówek pod kątem dostosowania mebli do wzrostu uczniów - oceniono 520 stanowisk pracy ucznia. W zbadanych szkołach i oddziałach przedszkolnych meble edukacyjne posiadały certyfikaty i były dostosowane do zasad ergonomii. Oceniono też 45 tygodniowych rozkładów zajęć w 11 obiektach: w 8 szkołach podstawowych i 3 zespołach szkół. Niewłaściwych rozkładów nie stwierdzono. Podobnie jak w roku 2024 w placówkach nie stwierdzono nadmiernego zagażenia w klasach wszystkich typów szkół.

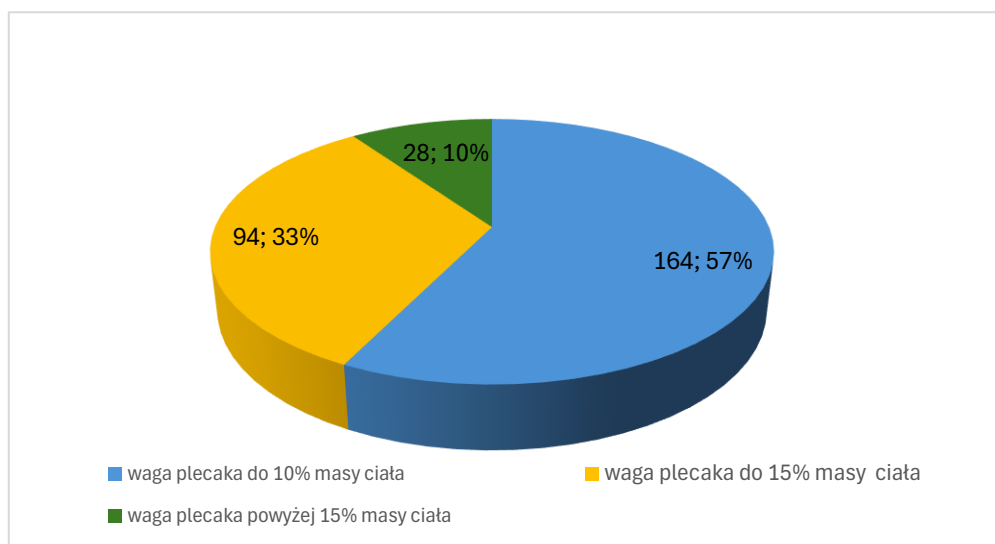
Tabela 1. Ocena warunków higieny procesu nauczania w powiecie ziemskim w 2025 r.

Rok	Umeblowanie pomieszczeń do nauki				Tygodniowe rozkłady zajęć			
	Dostosowanie do wzrostu		Meble niedostosowane		Skontrolowano		Niewłaściwe	
	Liczba zbadanych uczniów	Ilość placówek	Liczba uczniów	Ilość szkół	Oddziałów	Ilość szkół	W ilu oddziałach	Ilość szkół
2024	582	11	0	0	46	16	0	0
2025	520	5	0	0	45	11	0	0

Podczas bieżących kontroli sprawdzano również obowiązek zapewnienia uczniom miejsca na pozostawienie podręczników i przyborów szkolnych. We wszystkich skontrolowanych placówkach każdy uczeń miał dostęp do miejsca, w którym może przechowywać książki, zeszyty i przybory szkolne. W części placówek służą do tego specjalne szafki, w niektórych szkołach są to wyznaczone półki w klasie lub miejsce w szatni.

Mając na uwadze profilaktykę wad postawy u dzieci w wieku szkolnym podczas kontroli prowadzono działania edukacyjno - informacyjne dot. ergonomii stanowisk pracy, dostosowania mebli do warunków antropometrycznych, właściwego doboru tornistra i odpowiedniej jego wagi oraz miejsca na pozostawienie w szkole podręczników i przyborów szkolnych. Pracownicy Higieny Dzieci i Młodzieży oraz Promocji Zdrowia dokonywali też oceny obciążenia uczniów ciężarem tornistrów. Zostały podjęte działania skierowane do uczniów, rodziców i nauczycieli. **Badaniami objęto 20 oddziałów w klasach IV –VIII z 3 placówek edukacyjnych. Ogółem zważono 286 plecaków.** Założono, że ciężar plecaka powinien mieścić się w normie 10% – 15% wagi ciała ucznia. Pomiary wykazały, że:

- 164 uczniów nosi plecaki mieszczące się w normie do 10% masy ich ciała.
- 94 uczniów nosi plecaki mieszczące się w normie do 15% masy ich ciała.
- 28 uczniów nosi plecaki przekraczające 15% masy ich ciała.

Wykres 1. Analiza obciążenia uczniów ciężarem tornistrów.

Ryc.2. Akcja ważenia tornistrów uczniów, fot. PSSE Łomża.

Warunki do utrzymania higieny osobistej uczniów

Podczas każdej kontroli w placówkach edukacyjnych oceniano dostępność i czystość urządzeń higieniczno-sanitarnych, wyposażenie w środki dezynfekujące i higieniczne (jednorazowe ręczniki papierowe, papier toaletowy, mydło w płynie/płyn do dezynfekcji). Wszystkie skontrolowane placówki posiadały odpowiednie wyposażenie w środki dezynfekujące i higieniczne oraz zapewniały dostęp do bieżącej ciepłej wody w łazienkach. Nie stwierdzono też ponadnormatywnej liczby uczniów na 1 urządzenie sanitarne. Wszystkie placówki posiadały podłączenie do wodociągu miejskiego/gminnego. Osiem szkół posiada własne szambo, zaś 1 obiekt własną oczyszczalnię ścieków. Pozostałe 9 placówek zostało podłączonych do sieci kanalizacyjnej miejskiej/wiejskiej.

Ryc.3. Działania kontrolne w szkole podstawowej, fot. PSSE w Łomży

Opieka medyczna

Sprawdzano sposób sprawowania podstawowej opieki zdrowotnej nad uczniami w szkołach. Wśród 21 skontrolowanych placówek tylko 5 posiadało własny gabinet profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej (1 szkoła podstawowa, 4 zespoły szkół), zaś pozostałe szkoły miały podpisaną umowę na świadczenia organizowane w przychodniach POZ. Stwierdzono, że stan sanitarny i techniczny skontrolowanych gabinetów profilaktyki zdrowotnej w szkołach nie budził zastrzeżeń. W placówkach zapewniono także opiekę stomatologiczną w formie dentobusu.

Infrastruktura do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego

W ramach nadzoru nad bezpieczeństwem i higieną pobytu dzieci i młodzieży w szkołach, kontrolami objęto również warunki sanitarno-higieniczne do prowadzenia zajęć z wychowania fizycznego. Ocenie poddano m. in. posiadanie przez placówkę infrastruktury sportowej oraz stopień korzystania przez uczniów z natrysków po przeprowadzonych zajęciach sportowych. Warunki do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego w skontrolowanych placówkach w 2025 r. przedstawiają się następująco:

Szkoły podstawowe:

- 4 szkoły dysponują tylko salą rekreacyjno-zastępczą z boiskiem
- 7 szkół posiada tylko boisko, z uwagi na brak sali gimnastycznej zajęcia w-f odbywają się na korytarzu szkolnym lub na zewnątrz.
- 3 placówki wyposażone są w salę gimnastyczną i boisko

W zespołach szkół:

- 2 placówki posiadają tylko salę gimnastyczną i boisko
- 2 zespoły szkół dysponują salą gimnastyczną i salą rekreacyjno-zastępczą
- 2 placówki posiadały szkolny zespół sportowy z boiskiem.

Ocena warunków higieniczno – sanitarnych wypoczynku dzieci i młodzieży

W okresie ferii zimowych skontrolowano 2 turnusy wypoczynku zimowego, podczas których wypoczywało 130 osób. W skontrolowanym obiekcie okazjonalnie wykorzystywanym do wypoczynku prowadzone było pełne wyżywienie na miejscu w stołówce (śniadanie, II śniadanie, obiad dwudaniowy, kolacja). Podczas wypoczynku zimowego nie stwierdzono zatruc pokarmowych, urazów i hospitalizacji. W skontrolowanym obiektach stan sanitarno-higieniczny uznano za właściwy. Nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie zagadnień objętych kontrolą, wobec czego nie podejmowano działań represyjnych. W ramach współpracy przeprowadzone zostały wspólne działania z działem Promocji Zdrowia i Oświaty Zdrowotnej PSSE i Higieną Pracy w Łomży oraz Komendą Miejską Policji w Łomży. Przeprowadzono warsztaty edukacyjne i pogadanki na temat bezpieczeństwa podczas zimowego wypoczynku. Pracownicy HDM i PZ podczas zajęć

poruszali tematy m.in. higieny osobistej, profilaktyki wszawicy, zapobiegania grypie i przeziębieniu, zdrowego odżywiania, aktywności fizycznej na świeżym powietrzu. Pracownik HP zwrócił też uwagę na szkodliwość stosowania używek, szczególnie nowych substancji psychoaktywnych, tzw. dopalaczy. Prowadzono też dystrybucję materiałów edukacyjnych, dot. porad na bezpieczne ferie zimowe, wszawicy, energetyków, grypy, prawidłowego mycia rąk.

W czasie wakacji skontrolowano 13 turnusów wypoczynku letniego: 4 turnusy w obiekcie hotelarskim oraz 9 turnusów w obiekcie okazjonalnie wykorzystywanym do wypoczynku. W wypoczynku letnim uczestniczyło łącznie 1076 dzieci i młodzieży, w wieku od 6 do 17 lat. W skontrolowanym obiektach wypoczynku stan sanitarny uznano za właściwy.

W trakcie wypoczynku, w ramach Letniej Szkoły Bezpieczeństwa, prowadzono działania profilaktyczne w zorganizowanych formach wypoczynku dzieci i młodzieży. Nawiązano współpracę z pionem Promocji Zdrowia, Higieny Pracy, Bezpieczeństwa Żywności i Żywnienia, Higieną Komunalną oraz Komendą Miejską Policji w Łomży, w celu podjęcia wspólnych działań na rzecz bezpieczeństwa dzieci i młodzieży korzystających ze zorganizowanego wypoczynku. Głównymi działaniami były: pogadanki, prezentacje multimedialne, dystrybucja materiałów oświatowo-zdrowotnych, instruktaż prawidłowego mycia rąk, obserwacja okazów kleszczy pod mikroskopem, ćwiczenia usuwania kleszczy ze skóry przy użyciu specjalistycznych narzędzi.

Ryc. 4. Działania kontrolne podczas wypoczynku letniego, fot. PSSE w Łomży.

Pracownicy HDM i PZ wzięli też udział w akcji Komendy Miejskiej Policji w Łomży pt. „Kręć mnie bezpieczeństwo nad wodą”, której celem była poprawa bezpieczeństwa osób przebywających na wodach i terenach przywodnych. Podczas akcji poprowadzono działania informacyjno-edukacyjne skierowane do osób wypoczywających na Plaży Miejskiej w Łomży.

Ryc. 5. Działania edukacyjne podczas Letniej Szkoły Bezpieczeństwa podczas wycieczki letniej, fot. PSSE w Łomży.

Akcja badania natężenia oświetlenia sztucznego.

PSSE w Łomży wytypowało 1 zespół szkół do akcji badania natężenia oświetlenia sztucznego. Pomiary zostały wykonane przez pracowników Sekcji Badań i Pomiarów w Środowisku Pracy WSSE w Białymstoku. Badania wykonano w 2 salach, w 60 punktach. Sześć stanowisk komputerowych nie spełniało minimalnego wymagania w odniesieniu do normatywów zawartych w normie PN-EN 12464-1:2012 „Światło i oświetlenie. Oświetlenie miejsc pracy. Część 1: Miejsca pracy we wnętrzach”. Wymagań minimalnego natężenia oświetlenia nie spełniły też 2 tablice. Dyrektorowi placówki przedstawiono zalecenia dotyczące właściwego oświetlenia w szkołach oraz przekazano materiały edukacyjne.

Działania w zakresie profilaktyki i promocji zdrowia

Pracownicy Higieny Dzieci i Młodzieży, jako osoby odpowiedzialne za dbanie o bezpieczeństwo zdrowotne uczniów, zobligowani są do propagowania zdrowego stylu życia wśród dzieci i młodzieży, m.in. poprzez prowadzenie zajęć edukacyjnych w tym zakresie.

Celem tych spotkań jest nie tylko edukacja, ale także kształtowanie pozytywnych postaw u uczniów, które będą miały wpływ na ich zdrowie w przyszłości. W związku z tym pracownicy HDM uczestniczyli w spotkaniach edukacyjnych dla uczniów, m.in. dot. profilaktyki próchnicy, profilaktyki wad postawy oraz spotkaniach w ramach programu „Czyste Powietrze wokół nas”.

Ryc. 6. Spotkanie edukacyjne nt. profilaktyki próchnicy, fot. PSSE w Łomży

Dodatkowo prowadzono edukację dla rodziców uczniów. W jednej szkole podstawowej zorganizowano spotkanie na temat profilaktyki wszawicy. Celem działania było przekazanie rzetelnej wiedzy na temat dróg szerzenia się wszawicy, objawów choroby, omówienie skutecznych metod postępowania w przypadku jej wystąpienia oraz analiza faktów i mitów dotyczących wszawicy. Podczas spotkania prowadzono także dystrybucję broszur i ulotek opracowanych przez PSSE w Łomży.

Działalność pracowników HDM nie ograniczała się wyłącznie do prelekcji i pogadarek w szkołach. Pracownicy brali również aktywny udział w festynach rodzinnych, piknikach prozdrowotnych, dniach profilaktyki oraz innych wydarzeniach organizowanych przez urzędy miast i gmin, placówki oświatowe oraz różne instytucje lokalne. W 2025 r. pracownicy HDM uczestniczyli w akcjach profilaktycznych, takich jak:

- Dzień Profilaktyki w Zespole Szkół w Jedwabnem – stoisko profilaktyczne
- festyn profilaktyczno-edukacyjny w Szkole Podstawowej w Dobrzyjałowie - stoisko profilaktyczne
- Dzień Dziecka w Szkole Podstawowej im. Marii Konopnickiej w Zbójnej - stoisko profilaktyczne
- festyn profilaktyczno-edukacyjny pod hasłem: „Bezpieczny ja, bezpieczny świat” w Zespole Szkół w Nowogrodzie
- stoisko profilaktyczne na Dworcu PKS w Łomży (profilaktyka chorób nowotworowych, odkleszczowych, bezpieczne grzybobranie)

Podczas wspomnianych wydarzeń pracownicy przygotowywali stoiska edukacyjne, na których można było skorzystać z analizy składu masy ciała, obejrzeć pod mikroskopem okazy kleszczy i przećwiczyć prawidłowe usuwanie kleszczy za pomocą różnych narzędzi, zasięgnąć informacji dotyczących szczepień ochronnych, zdrowego odżywiania, profilaktyki chorób zakaźnych i nowotworowych. Dla młodszych uczestników przygotowano stoisko dot. zasad higieny osobistej, techniki prawidłowego mycia zębów i rąk oraz ochrony przed kleszczami. Dzieci mogły też skorzystać z kolorowanek, zgadywanek i gier edukacyjnych.

Ryc. 6. Stoisko edukacyjne przy SP w Zbójnej, fot. PSSE w Łomży.

Ryc. 7. Stoisko edukacyjne w Czarnocinie, fot. PSSE w Łomży.

W ramach współpracy z Kołem Gospodyń Wiejskich w Czarnocinie pracownicy HDM i PZ przeprowadzili spotkanie edukacyjne dla członkiń KGW w Czarnocinie (48 osób) z okazji Dnia Kobiet. W ramach spotkania przeprowadzono warsztaty na temat badań profilaktycznych dedykowanych kobietom. Na zakończenie spotkania panie mogły skorzystać z analizy składu masy ciała oraz porad dietetycznych, aby jeszcze lepiej zadbać o siebie i swoje zdrowie.

Ponadto w kwietniu 2025 r. w ramach obchodów Światowego Dnia Zdrowia w siedzibie PSSE w Łomży odbył się Dzień Otwarty Państwowej Inspekcji Sanitarnej pod hasłem: „Bezpieczeństwo zdrowotne – wspólna odpowiedzialność”. Mieszkańcy mogli poznać kulisy codziennej pracy w Inspekcji Sanitarnej oraz porozmawiać ze specjalistami.

Ryc. 8. Spotkanie dla członkiń KGW w Czarnocinie, fot. PSSE w Łomży.

Odwiedzający mogli też skorzystać z analizy składu masy ciała, badania smokerlyzerem (zawartość (CO) w wydychanym powietrzu), przećwiczyć prawidłowe usuwanie kleszczy za pomocą różnych narzędzi, zasięgnąć informacji dotyczących szczepień ochronnych i nadzoru nad chorobami zakaźnymi oraz skorzystać z porad grzyboborców. Sekcja HDM przygotowała dla uczniów stoisko dotyczące profilaktyki wad postawy, ergonomii mebli szkolnych, właściwego pakowania plecaka oraz zasad właściwej higieny osobistej.

Ryc. 9. Dzień Otwarty w PSSE w Łomży, fot. PSSE w Łomży.

Pracownicy PSSE w Łomży przekazywali także informacje do mediów. Przygotowano artykuł do lokalnego portalu internetowego www.mylomza.pl, 4lomza i Radia Eska Łomża dot. chorób zakaźnych. Dodatkowo przekazano informację do Radia Białystok nt. nowych substancji psychoaktywnych. W sezonie wakacyjnym udzielono wywiadu do Radia Nadzieja Łomża dot. bezpiecznego wypoczynku letniego oraz działań PSSE w Łomży podczas wakacji. Do portalu internetowego 4lomza.pl przekazano też informację nt. bezpiecznego grzybobrania. Przygotowano również artykuł do lokalnych mediów nt. Legionelli.

Podsumowanie

1. W roku sprawozdawczym 2025 przeprowadzono 36 kontroli, w tym: 21 kontroli stałych obiektów i 15 kontroli wypoczynku zimowego i letniego.
2. Warunki pobytu dzieci i młodzieży w placówkach oświatowo-wychowawczych ulegają

systematycznej poprawie, dzięki prowadzonym pracom remontowym oraz realizacji nowych inwestycji w zakresie edukacji (budowa nowych obiektów sportowych, wyposażanie placówek w meble i sprzęt edukacyjny). Nie odnotowano budynków nieprzystosowanych do procesu nauczania, stan sanitarno - higieniczny i sanitarno - techniczny szkół był zadowalający. Jedynie w jednej ze skontrolowanych placówek stwierdzono nieprawidłowości, w związku z czym wszczęto postępowanie administracyjne.

3. W 2025 r. na terenie powiatu łomżyńskiego rozpoczął działalność żłobek Piątuś w Piątnicy Poduchownej. Została zlikwidowana jedna szkoła podstawowa w Gminie Łomża – Szkoła Podstawowa w Lutostani, Lutostań 2, 18-400 Łomża.

4. W porównaniu z rokiem 2024 r. wzrosła liczba zgłaszanych interwencji. W 2025 r. pracownicy podjęli trzy interwencje dot. problemu wszawicy w placówkach oraz jedną dotyczącą niewłaściwego stanu-sanitarnego w szkole podstawowej – interwencja nie potwierdziła się.

5. Wszystkie skontrolowane placówki zapewniały właściwe warunki do utrzymania higieny osobistej uczniów. Wszystkie obiekty objęte nadzorem posiadały odpowiednie wyposażenie w środki higieniczne oraz zapewniały dostęp do bieżącej ciepłej wody w łazienkach. Nie stwierdzono też ponadnormatywnej liczby uczniów na 1 urządzenie sanitarne.

6. Szkoły zapewniły właściwą higienę procesu nauczania. Meble były dostosowane do wzrostu uczniów, większość z nich posiadała stosowane certyfikaty. W kontrolowanych placówkach zapewniono uczniom możliwość pozostawienia części podręczników i przyborów szkolnych. W trzech szkołach podstawowych przeprowadzono akcję ważenia tornistrów. Zważono 286 plecaków. Analiza pomiaru ciężaru plecaków uczniów wykazała, że większość tornistrów (57%) mieści się w normie do 10%, zaś 33% mieści się w normie 10-15% masy ciała dziecka, jedynie 10% uczniów nosiło zbyt ciężkie tornistry, przekraczające normę 15% masy ciała.

7. Nie wszystkie skontrolowane szkoły posiadają wystarczającą infrastrukturę do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego. Siedem skontrolowanych placówek posiadało tylko boisko szkolne. Z uwagi na brak sali gimnastycznej zajęcia w-f odbywają się na korytarzu szkolnym lub na zewnątrz. W powiecie realizowane są nowe zadania w obszarze rozwoju szkolnej infrastruktury sportowej – w 2025 r. oddano do użytku nową salę sportową przy Szkole Podstawowej w Podgórzu oraz przy Szkole Podstawowej w Pniewie.

8. Pracownicy Higieny Dzieci i Młodzieży, oprócz działań kontrolnych, podejmują współpracę z wieloma instytucjami, biorą udział w licznych akcjach edukacyjnych, co ma istotny wpływ na poprawę warunków przebywania uczniów w placówkach oświatowych. Pracownicy Działu Higieny Dzieci i Młodzieży na bieżąco dostosowują treści działań edukacyjnych do aktualnych potrzeb i problemów występujących w środowisku szkolnym. Dzięki temu realizowane działania edukacyjne są adekwatne do rzeczywistych zagrożeń zdrowotnych, wspierają szkoły w rozwiązywaniu bieżących problemów oraz przyczyniają się do podnoszenia poziomu wiedzy i świadomości zdrowotnej dzieci, młodzieży oraz kadry pedagogicznej.

7/ Oddział Laboratoryjny i Medyczne Laboratorium Diagnostyczne

W strukturze Powiatowej Stacji Sanitarnej-Epidemiologicznej w Łomży znajdują się: Medyczne Laboratorium Diagnostyczne oraz Oddział Laboratoryjny,

Realizowane przez laboratoria zadania wynikające z Ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (tekst jednolity: Dz. U. z 2024 poz. 416) w ramach bieżącego nadzoru sanitarnego oraz badania wykonywane zgodnie z potrzebami społeczeństwa, przyczyniają się do ochrony zdrowia i poprawy jakości życia ludności powiatu łomżyńskiego. Działalność laboratoryjna oparta jest na systemie zarządzania jakością zgodnie z wymaganiami normy PN-EN ISO/IEC 17025 „Ogólne wymagania dotyczące kompetencji laboratoriów badawczych i wzorcujących”. W 2024 roku w trakcie oceny przeprowadzonej przez Polskie Centrum Akredytacji, potwierdzono spełnienie wymagań nowej normy PN-EN ISO/IEC 17025:2018-02 oraz kompetencje techniczne do wykonywania badań i pomiarów we wnioskowanych zakresach. Stosowane w laboratoriach metody badawcze w większości są akredytowane. Oddział Laboratoryjny oraz Medyczne Laboratorium Diagnostyczne PSSE w Łomży posiada zakres akredytacji nr AB 635.

Podstawowym zadaniem Laboratorium Państwowej Inspekcji Sanitarnej, jest utrzymywanie wysokiego poziomu jakości i wiarygodności wykonywanych badań i pomiarów, wynikających z realizacji zadań Państwowej Inspekcji Sanitarnej.

Laboratorium stosuje metody badawcze opublikowane w normach krajowych i międzynarodowych, wydawnictwach metodycznych Instytutów Naukowo-Badawczych oraz udokumentowane własne procedury badawcze. Wysoki poziom wykonywanych badań oraz kompetencje techniczne laboratorium jest potwierdzany przez odbywające się corocznie oceny zewnętrzne, przeprowadzane przez Polskie Centrum Akredytacji. Kolejnym potwierdzeniem

wiarygodności wykonywanych badań i pomiarów oraz wysokiej kompetencji personelu jest systematyczny udział w badaniach biegłości i porównaniach międzylaboratoryjnych organizowanych przez polskie i zagraniczne instytucje naukowe, za każdym razem kończący się uzyskaniem bardzo dobrego wyniku.

Działalność laboratorium jest oceniana przez klientów poprzez „Ankiety badania poziomu zadowolenia klienta”. Analiza ankiet, która jest przeprowadzana na bieżąco, wykazała wysoki poziom zadowolenia klientów z usług laboratorium, a zwłaszcza z poziomu kwalifikacji, profesjonalizmu pracowników i kultury obsługi. Poznane opinie i uwagi są wykorzystywane do dalszego doskonalenia działalności laboratorium.

Wychodząc naprzeciw nowym zadaniom, stawianym Państwowej Inspekcji Sanitarnej, laboratorium każdego roku dąży do rozszerzania zakresu oraz rodzaju wykonywanych badań i pomiarów w zależności od posiadanych środków finansowych.

Aktualny zakres akredytacji znajduje się na stronach internetowych PCA www.pca.gov.pl oraz Powiatowej Stacji Sanitarnej-Epidemiologicznej w Łomży <https://www.gov.pl/web/psse-lomza>.

W 2025 roku zakupiono sprzęt umożliwiający prowadzenie działalności laboratoryjnej m.in. w Sekcji Badań Mikrobiologicznych: pirometr, zestaw do filtracji membranowej, zestaw lejów, pipety, zgrzewarkę szczękową, licznik kolonii oraz homogenizator.

W Oddziale Laboratoryjnym realizowane są następujące badania:

1) badania wody:

- wykonywanie badań mikrobiologicznych, fizykochemicznych i sensorycznych wody do spożycia przez ludzi,
- wykonywanie badań mikrobiologicznych i fizykochemicznych wód na pływalniach, wód w kąpieliskach oraz wody w miejscu wykorzystywanym do kąpieli,

2) badania żywności:

- wykonywanie badań fizykochemicznych, mikrobiologicznych i sensorycznych żywności,
- wykonywanie badań fizycznych i mikrobiologicznych w próbkach sanitarnych,
- wykonywanie badań mikrobiologicznych, fizykochemicznych i sensorycznych naturalnych wód mineralnych, naturalnych wód źródlanych i wód stołowych,
- wykonywanie ocen znakowania żywności,
- porady grzyboznawcze,

3) badania w obszarze środowiska pracy

- pobieranie próbek oraz wykonywanie badań chemicznych zanieczyszczenia powietrza w mieszkaniach i obiektach użyteczności publicznej,
- pobieranie próbek oraz wykonywanie badań i pomiarów czynników fizycznych (tj. hałas, drgania, oświetlenie, pyły) oraz chemicznych na stanowiskach pracy.

W Medycznym Laboratorium Diagnostycznym wykonuje się badania materiału biologicznego w tym:

- bakteriologiczne,
- parazytologiczne,
- wykrywania pałeczek z rodzaju Salmonella i Shigella,
- identyfikacji szczepów Salmonella i Shigella,
- badania skuteczności procesów sterylizacji.

Analiza wykonywanych badań

Badania są wykonywane w ramach nadzoru sanitarnego i na zlecenie klienta zewnętrznego. Usługi badawcze realizują następujące sekcje Oddziału Laboratoryjnego:

- 1) Sekcja Badań Fizykochemicznych,
- 2) Sekcja Badań Mikrobiologicznych,

oraz

- 3) Sekcja Diagnostyki Medycznej w Medycznym Laboratorium Diagnostyczny

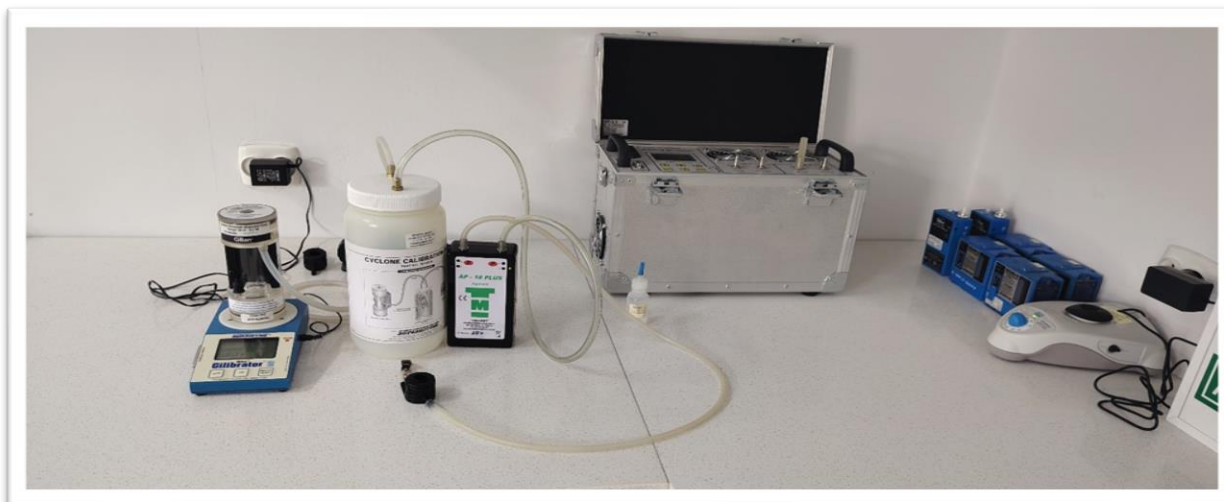
Ad. 1) Sekcja Badań Fizykochemicznych

W 2025 roku w ramach bieżącego nadzoru sanitarnego wykonano 2134 oznaczeń, w tym:

- 241 oznaczeń czynników fizycznych (tj. hałas, drgania, oświetlenie, pyły przemysłowe) oraz 45 oznaczeń substancji chemicznych w próbkach pobranych na stanowiskach pracy,
- 33 oznaczeń w próbkach środków spożywczych,
- 9 oznaczeń w próbkach sanitarnych,
- 1553 oznaczeń w próbkach wody, w tym wody przeznaczonej do spożycia,
- 253 oznaczeń w próbkach wody na pływalniach.

W 2025 roku w ramach sprzedaży usług zleconych wykonano 6051 oznaczeń, w tym:

- 525 oznaczeń czynników fizycznych (tj. hałas, drgania, oświetlenie, pyły przemysłowe) oraz 26 oznaczeń substancji chemicznych w próbkach pobranych na stanowiskach pracy,
- 5500 oznaczeń w próbkach wody.

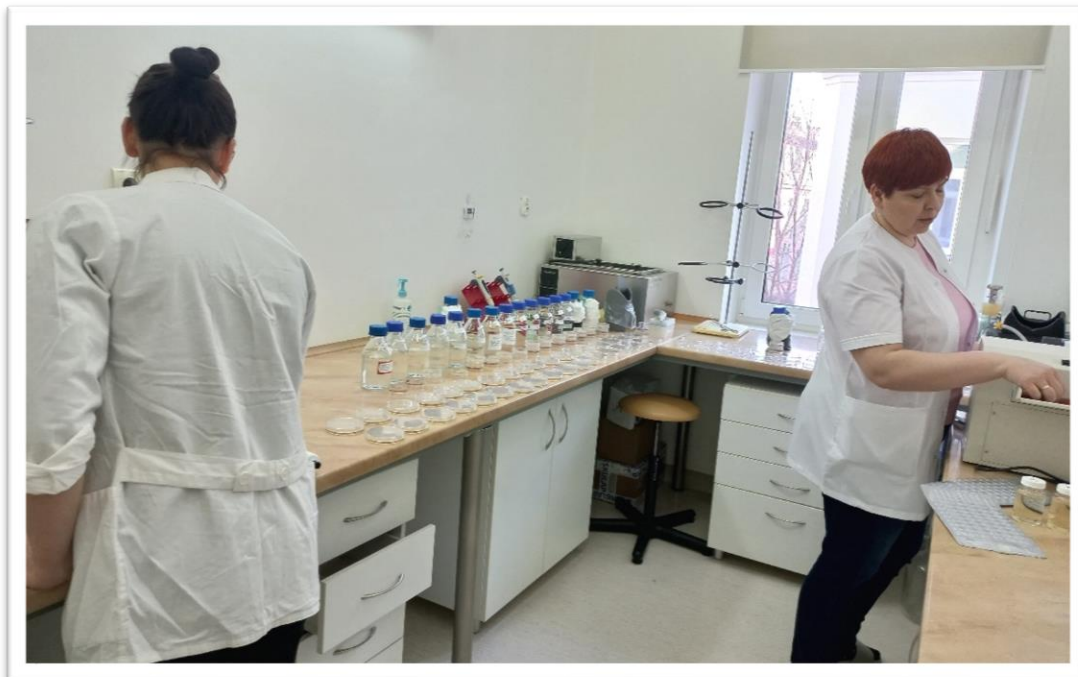

Ad. 2) Sekcja Badań Mikrobiologicznych:

W 2025 roku w ramach „nadzoru” wykonano 3502 oznaczeń, w tym:

- 815 oznaczeń w próbkach wody, w tym m.in. 662 wody przeznaczonej do spożycia, 149 oznaczeń wody na pływalniach, 4 oznaczenia wody w kąpieliskach i miejscach wykorzystywanych do kąpieli
- 2687 oznaczeń środków spożywczych w tym 100 oznaczeń wody mineralnej, źródlanej, stołowej, 237 oznaczeń próbek sanitarnych – wymazów z powierzchni.

W 2025 roku w ramach zlecenia wykonano 6695 oznaczeń, w tym:

- 5980 oznaczeń w próbkach wody, w tym:
 - 5944 wody do spożycia,
 - 27 oznaczeń wody na pływalniach, i
 - 9 oznaczeń wody w kąpieliskach i miejscach wykorzystywanych do kąpieli,
- 715 oznaczeń środków spożywczych.

W Oddziale Laboratoryjnym w 2025 roku:

- a) w ramach nadzoru sanitarnego wykonano ogółem 5 636 oznaczeń,
- b) w ramach zlecenia wykonano ogółem 12 746 oznaczeń,
- c) pracownicy laboratorium pobrali łącznie 342 próbek wody dla klienta zewnętrznego.

Ad. 3) Sekcja Diagnostyki Medycznej

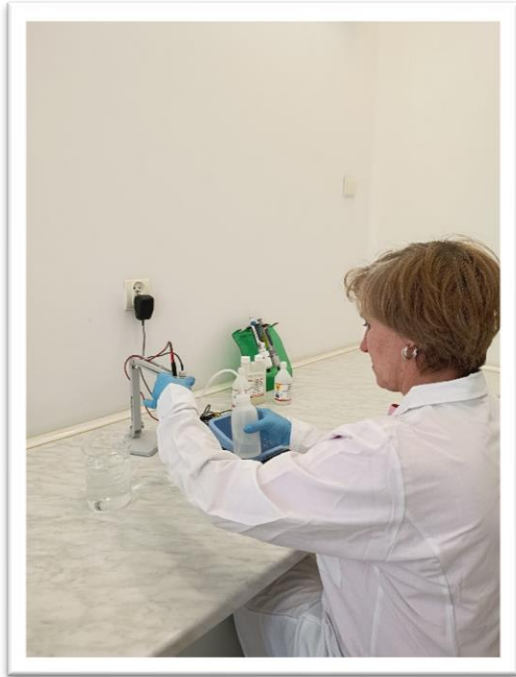
W Medycznym Laboratorium Diagnostycznym realizowane są zadania z zakresu zdrowia publicznego poprzez wykonywanie badań mikrobiologicznych w celu ochrony zdrowia ludzkiego oraz zapobieganie powstawaniu chorób zakaźnych, zgodnie z ustawą z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej i wytycznymi Podlaskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Białymstoku.

Badania są wykonywane w ramach nadzoru sanitarnego i na zlecenie klienta zewnętrznego. Realizując zadania w ramach nadzoru sanitarnego w województwie podlaskim w 2025 roku wykonano 7372 oznaczenia mikrobiologiczne, badając ogółem 1843 próbki materiału biologicznego.

W Sekcji Diagnostyki Medycznej w 2025 roku wykonano ogółem 43300 oznaczenia w ramach zleceń od klientów zewnętrznych (np. firm):

- 42980 oznaczeń parametrów mikrobiologicznych,
- 320 oznaczeń biologicznych wskaźników kontroli procesów sterylizacji.

Wśród przebadanych próbek w 133 próbkach stwierdzono obecność pałeczek z rodzaju *Salmonella* o różnych typach serologicznych m.in. *Salmonella* Enteritidis, *Salmonella* Typhimurium oraz *Salmonella* Infantis.

8/ Promocja Zdrowia

Państwowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Łomży realizuje działania z zakresu oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia, opierając się na Ustawie o Państwowej Inspekcji Sanitarnej, zaleceniach Światowej Organizacji Zdrowia oraz aktualnej sytuacji epidemiologicznej i potrzebach społeczności lokalnej. Dział Promocji Zdrowia inicjuje, organizuje i koordynuje działania edukacyjne, kształtując prozdrowotne postawy mieszkańców.

Priorytety i działania

Zdrowie i jego promocja są ze sobą ściśle powiązane – skuteczność działań wpływa na kondycję zdrowotną społeczeństwa. Choć opieka medyczna jest istotna, promocja zdrowia stanowi zadanie społeczne i polityczne, wymagające zaangażowania różnych podmiotów.

W 2025 roku PSSE w Łomży koncentrowała się na minimalizowaniu zagrożeń zdrowotnych, propagowaniu zdrowego stylu życia, aktywności fizycznej oraz profilaktyce uzależnień. Istotnym elementem działań pozostało także zapobieganie chorobom zakaźnym i promocja szczepień ochronnych. Działania edukacyjne i profilaktyczne realizowane były zgodnie z wytycznymi Głównego Inspektoratu Sanitarnego, przy kluczowej roli placówek oświatowych. Szkoły stanowią bowiem istotne środowisko kształtowania nawyków zdrowotnych młodzieży, umożliwiając skuteczną edukację prozdrowotną i profilaktykę zagrożeń.

Oświata zdrowotna realizuje **szeroki zakres działań** mających na celu ochronę i wzmocnienie zdrowia różnych grup społecznych – **dzieci, młodzieży, rodziców, opiekunów oraz całego społeczeństwa**. Szczególne znaczenie mają inicjatywy podejmowane na poziomie lokalnym, odpowiadające na realne potrzeby mieszkańców, integrujące społeczność oraz ułatwiające dostęp do badań profilaktycznych i edukacji zdrowotnej.

Główne obszary działań:

Programy profilaktyczne:

- „Skąd się biorą produkty ekologiczne” – edukacja ekologiczna dla przedszkolaków,
- „Trzymaj Formę!” – promowanie zdrowego stylu życia i zbilansowanej diety,
- **Krajowy Program Zapobiegania Zakażeniom HIV i Zwalczenia AIDS**,
- „Znamię! Znam je?” – profilaktyka czerniaka skóry,
- „Podstępne WZW” – edukacja na temat wirusowego zapalenia wątroby,
- „Wybierz życie – Pierwszy krok” – profilaktyka raka szyjki macicy.

Akcje i kampanie zdrowotne:

- Światowy Dzień Zdrowia,
- Zimowa i Letnia Szkoła Bezpieczeństwa,
- Kampania edukacyjna EFSA „Wybieraj bezpieczną żywność”,
- Promocja higieny jamy ustnej i profilaktyka próchnicy,
- Edukacja zdrowotna dla seniorów,
- Europejski Tydzień Wiedzy o Antybiotykach,
- Europejski Tydzień Szczepień.

Działania te mają na celu **podnoszenie świadomości zdrowotnej społeczeństwa**, promowanie zdrowych nawyków oraz zmniejszanie ryzyka chorób cywilizacyjnych i zakaźnych.

1. „Trzymaj Formę!”

„Trzymaj Formę!” to program edukacyjny, który powstał w 2006 roku z inicjatywy Głównego Inspektoratu Sanitarnego i Polskiej Federacji Producentów Żywności Związku Pracodawców. Jego głównym celem jest kształtowanie prozdrowotnych nawyków wśród młodzieży i ich rodzin poprzez promocję aktywnego stylu życia i zbilansowanej diety, opartą na indywidualnej odpowiedzialności i świadomym wyborze.

Cele programu:

- zwiększenie świadomości wpływu zdrowego odżywiania i aktywności fizycznej na zdrowie,
- kształtowanie prawidłowych nawyków żywieniowych i stylu życia,
- nauka świadomego wyboru żywności poprzez analizę informacji na etykietach produktów spożywczych.

Program skierowany jest do uczniów klas V-VIII szkół podstawowych oraz ich rodziców i opiekunów. Zgłoszenia odbywają się poprzez ogólnopolską platformę internetową, a uczestniczące szkoły otrzymują materiały edukacyjne od PSSE w Łomży. Koordynatorzy organizują:

- zajęcia z przygotowywania zdrowych posiłków,
- zabawy sportowe i aktywności ruchowe,
- naukę czytania etykiet produktów spożywczych,
- prelekcje o wpływie zdrowego żywienia na organizm.

W roku szkolnym 2024/2025 do realizacji programu przystąpiło **15 szkół podstawowych powiatu ziemskiego**, obejmując **1593 uczniów**. Program cieszył się dużym zainteresowaniem, przyczyniając się do promowania zdrowych nawyków wśród młodzieży.

2. Krajowy Program Zapobiegania HIV i Zwalczenia AIDS

Polityka państwa w zakresie zapobiegania HIV i zwalczania AIDS została określona w Harmonogramie Krajowego Programu Zapobiegania Zakażeniom HIV i Zwalczenia AIDS na lata 2022-2026.

W ramach działań edukacyjnych prowadzonych przez PSSE w Łomży 13 listopada 2025 r. w Zespole Szkół Weterynaryjnych i Ogólnokształcących Nr 7 w Łomży odbył się etap powiatowy Olimpiady Wiedzy o HIV/AIDS. W konkursie uczestniczyło **28 uczniów z 7 szkół ponadpodstawowych**

powiatu łomżyńskiego. Celem wydarzenia było zwiększenie świadomości młodzieży na temat profilaktyki HIV/AIDS, promowanie zdrowego stylu życia oraz podkreślenie zagrożeń związanych z zakażeniem wirusem HIV.

Uczestnicy mieli za zadanie rozwiązać test wiedzy obejmujący zagadnienia dotyczące profilaktyki, diagnostyki oraz skutków zakażenia HIV. Na wykonanie zadania przewidziano 1 godzinę. Olimpiada przebiegła w atmosferze zdrowej rywalizacji, a uczniowie wykazali się wysokim poziomem wiedzy.

Do działań edukacyjnych na temat HIV/AIDS zaproszono wszystkie szkoły ponadpodstawowe. Na początku roku szkolnego 2024/2025 placówki otrzymały listy intencyjne dotyczące udziału w programie. Szkoły realizowały działania poprzez: lekcje biologii i godziny wychowawcze oraz organizację wydarzeń, takich jak: Światowy Dzień Walki z AIDS, Światowy Dzień Pamięci o Zmarłych na AIDS, Tydzień Testowania w Kierunku HIV.

3. Program edukacyjny „Znamie! Znam je?”

„Znamie! Znam je?” to program edukacyjny skierowany do uczniów klas VIII szkół podstawowych oraz szkół ponadpodstawowych. Jego głównym celem jest upowszechnianie wiedzy na temat profilaktyki czerniaka – jednego z najbardziej agresywnych nowotworów skóry.

Pomimo licznych akcji profilaktycznych czerniak nadal stanowi poważny problem zdrowotny. W Polsce każdego roku diagnozuje się około 3 000 nowych przypadków, a śmiertelność związana z tym nowotworem jest wysoka. Dlatego edukacja w zakresie wczesnego wykrywania zmian skórnych oraz promowanie profilaktyki są niezwykle istotne.

W roku szkolnym 2024/2025 do programu przystąpiło **7 szkół** z powiatu ziemskiego, obejmując swoim zasięgiem **273 uczniów**.

Program podkreśla znaczenie wczesnego rozpoznawania zmian skórnych, unikania nadmiernej ekspozycji na słońce oraz stosowania środków ochrony przeciwsłonecznej. Działania profilaktyczne mają na celu zmniejszenie ryzyka zachorowań oraz zwiększenie świadomości młodzieży w zakresie ochrony zdrowia skóry.

4. Program edukacyjny „Podstępne WZW”

Program edukacyjny „Podstępne WZW” to program edukacyjny skierowany do uczniów klas VIII szkół podstawowych oraz szkół ponadpodstawowych. Jego głównym celem jest podniesienie świadomości na temat wirusowego zapalenia wątroby typu A (HAV), B (HBV) i C (HCV) oraz promowanie działań profilaktycznych zapobiegających zakażeniom.

Edukacja w zakresie chorób zakaźnych, w tym WZW, odgrywa kluczową rolę w kształtowaniu zdrowych nawyków i odpowiedzialnych postaw wśród młodzieży. Wiedza na temat drogi przenoszenia wirusów, metod zapobiegania oraz znaczenia szczepień ochronnych może skutecznie ograniczyć ryzyko zakażeń.

W roku szkolnym 2024/2025 do programu przystąpiło **8 szkół**, obejmując swoim zasięgiem **761 uczniów**.

Program koncentruje się na:

- przekazywaniu wiedzy o wirusach HAV, HBV i HCV,
- edukacji w zakresie profilaktyki chorób zakaźnych,
- podkreślaniu znaczenia szczepień ochronnych i bezpiecznych zachowań zdrowotnych.

Dzięki udziałowi w programie uczniowie zdobywają cenne informacje na temat zapobiegania WZW oraz świadomego dbania o swoje zdrowie i bezpieczeństwo.

5. Światowy Dzień Zdrowia

Światowy Dzień Zdrowia obchodzony jest corocznie 7 kwietnia, upamiętniając rocznicę powstania Światowej Organizacji Zdrowia (WHO). Każdego roku wydarzenie koncentruje się na kluczowych wyzwaniach zdrowia publicznego, zwracając uwagę na najistotniejsze kwestie wpływające na życie ludzi na całym świecie.

W 2025 roku tematem przewodnim obchodów było prawo każdego człowieka do opieki zdrowotnej od poczęcia do naturalnej śmierci co wpisuje się w wieloletnią misję WHO. Organizacja nieustannie działa na rzecz poprawy warunków społecznych, aby ludzie rodzili się, dorastali, pracowali, żyli i starzeli się w zdrowiu.

W ramach Światowego Dnia Zdrowia w siedzibie PSSE w Łomży odbył się I Dzień Otwarty Inspekcji Sanitarnej. Wzięło w nim udział **85 osób** – dzieci ze szkoły podstawowej i podopieczni świetlicy terapeutycznej.

W ramach wydarzenia zorganizowano siedem stanowisk edukacyjnych, przygotowanych przez poszczególne działy stacji. Każde stoisko prezentowało tematykę zgodną z zakresem działania danego działu i było obsługiwane przez wykwalifikowanych pracowników.

Dział Higieny Komunalnej przygotował pokaz laboratoryjny obrazujący proces poboru próbek do badania jakości wody. Uczestnicy mieli okazję zobaczyć ryciny i zdjęcia mikroskopowe przedstawiające mikroorganizmy wykrywane w wodzie. Zaprezentowano również próbki wody z różnym poziomem zanieczyszczeń.

Dział Bezpieczeństwa Żywności zorganizował wystawę edukacyjną dotyczącą grzybów jadalnych i trujących. Obecny był grzyboznawca, który prowadził indywidualne konsultacje oraz odpowiadał na pytania uczestników dotyczące bezpiecznego zbierania grzybów i zatruc pokarmowych.

Dział Higieny Pracy przedstawił profesjonalny sprzęt do pomiaru hałasu i przeprowadzał pokaz jego działania. Dodatkowo zademonstrowano prawidłowe stanowisko pracy przy biurku – uczestnicy

mogli przetestować ergonomiczne ustawienia mebli i nauczyć się, jak zapobiegać dolegliwościom układu mięśniowo-szkieletowego.

Dział Nadzoru Zapobiegawczego przygotował plansze i mapy obrazujące etapy projektowania i opiniowania inwestycji budowlanych z punktu widzenia sanitarnego. Pracownicy tłumaczyli, jakie wymogi musi spełniać projekt, aby zapewniał bezpieczeństwo zdrowotne.

Dział Epidemiologii przygotował wystawę dotyczącą historii szczepień ochronnych. Prezentacja obejmowała materiały archiwalne, plakaty kampanii szczepień oraz ciekawostki historyczne. Odwiedzający mogli zapoznać się z kalendarzem szczepień oraz uzyskać porady dotyczące aktualnych zaleceń szczepiennych.

Dział Higieny Dzieci i Młodzieży zorganizował stanowisko edukacyjne, na którym dzieci mogły przećwiczyć prawidłowe pakowanie plecaka szkolnego. Pokazano, jak dobierać i nosić tornister, aby zapobiegać wadom postawy. Udostępniono plansze edukacyjne i modele szkieletu, aby pokazać wpływ przeciążeń na kręgosłup.

Dział Promocji Zdrowia przygotował stanowisko poświęcone higienie osobistej, kleszczom oraz mikroorganizmom. Uczestnicy mogli obejrzyć pod mikroskopem preparaty przedstawiające bakterie i inne drobnoustroje, dowiedzieć się, jak chronić się przed chorobami odkleszczowymi oraz wziąć udział w instruktażu prawidłowego mycia rąk z użyciem lampy UV i preparatu fluorescencyjnego.

Wydarzenie cieszyło się dużym zainteresowaniem ze strony odwiedzających – zarówno dzieci, młodzieży, jak i osób dorosłych. Każdy uczestnik mógł zdobyć wiedzę w przystępnej, praktycznej formie oraz otrzymać materiały edukacyjne i drobne gadżety promujące zdrowy styl życia.

Informacje o wydarzeniach i działaniach z okazji Światowego Dnia Zdrowia zostały udostępnione na profilu Facebook PSSE w Łomży, docierając do szerszego grona odbiorców.

6. Zimowa i Letnia Szkoła Bezpieczeństwa

Bezpieczeństwo dzieci i młodzieży podczas ferii zimowych i wakacji jest kluczowe, zwłaszcza w kontekście spędzania czasu na świeżym powietrzu poza miejscem zamieszkania. Wiedza na temat potencjalnych zagrożeń oraz zasad bezpiecznego wypoczynku pozwala minimalizować ryzyko wypadków i problemów zdrowotnych.

Dział Promocji Zdrowia, we współpracy z Sekcją Higieny Dzieci i Młodzieży, Sekcją Bezpieczeństwa Żywności oraz przedstawicielami służb mundurowych, od lat prowadzi spotkania edukacyjno-profilaktyczne w miejscach wypoczynku dzieci i młodzieży, promując zdrowie i bezpieczeństwo.

Ferie zimowe:

Pracownicy PSSE w Łomży przeprowadzili:

- **2 narady** z udziałem Komendy Miejskiej Policji, podczas których ustalano zasady współpracy w zakresie działań profilaktycznych,
- **2 spotkania edukacyjne** w Ośrodku Wczasowym Caritas Bliźnim w Ptakach, gdzie omawiano zagadnienia dotyczące bezpieczeństwa na lodzie, ochrony przed wychłodzeniem oraz zasad higieny w okresie zimowym.

POWIATOWA STACJA SANITARNO-
EPIDEMIOLOGICZNA W ŁOMŻY

PROMOCJA ZDROWIA

- Realizacja Zimowej Szkoły Bezpieczeństwa
- Ośrodek Wczasowy "Caritas Bliźnim" w Ptakach

Sezon letni:

Pracownicy PSSE w Łomży przeprowadzili:

- **13 narad** z udziałem Komendy Miejskiej Policji dotyczących bezpieczeństwa na kąpieliskach, ochrony przed udarem cieplnym i ukąszeniami owadów,
- **11 spotkań edukacyjnych w 5 obiektach kolonijnych**, gdzie poruszano tematy związane z ochroną przeciwsłoneczną, nawodnieniem oraz zasadami higieny i zdrowego odżywiania podczas wakacji,
- **2 akcje profilaktyczne dla społeczności lokalnej**, podczas których promowano bezpieczeństwo nad wodą, unikanie zatruc pokarmowych oraz profilaktykę boreliozy i odkleszczowego zapalenia mózgu.

POWIATOWA STACJA SANITARNO-
EPIDEMIOLOGICZNA W ŁOMŻY

PROMOCJA ZDROWIA

- Współpraca z Komendą Miejską Policji w Łomży
- Realizacja Letniej Szkoły Bezpieczeństwa
- Mamucia Dolina

Celem działań było szerzenie wiedzy na temat profilaktyki i zasad bezpiecznego wypoczynku, aby dzieci i młodzież mogły spędzać czas aktywnie i zdrowo, minimalizując ryzyko zagrożeń zdrowotnych.

Pracownicy Promocji Zdrowia wzięli również udział w audycji radiowej poświęconej rozpoczęciu sezonu letniego, gdzie zwrócono uwagę na kluczowe kwestie zdrowotne związane z wakacjami. W programie poruszono tematy takie jak:

- znaczenie odpowiedniego nawodnienia organizmu w upalne dni i konsekwencje odwodnienia,
- profilaktyka chorób przenoszonych przez owady i kleszcze, w tym boreliozy i odkleszczowego zapalenia mózgu,
- bezpieczeństwo na kąpieliskach i zagrożenia wynikające z pływania w niestrzeżonych akwenach,
- konsekwencje nadmiernej ekspozycji na słońce, w tym ryzyko udaru cieplnego i poparzeń skóry,
- higiena żywności podczas wakacji, aby zapobiegać zatruciom pokarmowym i infekcjom bakteryjnym.

Dzięki tej inicjatywie informacje dotyczące zdrowego i bezpiecznego wypoczynku dotarły do szerokiego grona odbiorców.

Łącznie działania edukacyjne i promocyjne objęły **1674 odbiorców bezpośrednich** oraz **28 619 odbiorców medialnych**, co potwierdza skuteczność inicjatyw w zakresie promocji zdrowia i bezpieczeństwa w czasie ferii oraz wakacji.

7. Kampania edukacyjna EFSA „Wybieraj bezpieczną żywność”

W 2025 roku kampania na rzecz świadomych wyborów żywnościowych została przeprowadzona po raz czwarty.

Jej głównym celem było zwiększenie wiedzy społeczeństwa na temat bezpiecznej i zdrowej żywności, naukowych podstaw bezpieczeństwa żywności w Unii Europejskiej oraz pomoc w podejmowaniu świadomych decyzji dotyczących codziennej diety.

Tematy przewodnie kampanii 2025:

- Suplementy diety – edukacja na temat ich roli, skuteczności oraz potencjalnych zagrożeń wynikających z niekontrolowanego stosowania.
- Higiena żywności i choroby przenoszone drogą pokarmową – omówienie zasad bezpiecznego przechowywania, przygotowywania i spożywania żywności w celu ograniczenia ryzyka zatruc pokarmowych.
- Znakowanie produktów spożywczych z uwzględnieniem alergenów – nauka interpretacji etykiet, zwracanie uwagi na skład i alergeny, które mogą stanowić zagrożenie dla osób z nietolerancjami pokarmowymi.

Kampania skierowana była do osób w wieku 25-45 lat, w szczególności kobiet i młodych rodziców, którzy, choć nie są specjalistami w dziedzinie żywienia, mają istotny wpływ na kształtowanie zdrowych nawyków u dzieci i całej rodziny.

Kampania prowadzona była równolegle w placówkach oświatowych oraz na stronach internetowych PSSE Łomża. Dodatkowo, działania edukacyjne zostały zrealizowane podczas imprez plenerowych

na terenie Łomży, gdzie przekazywano informacje o zdrowym żywieniu i zasadach bezpieczeństwa żywności.

Na terenie powiatu ziemskiego **kampania objęła swoim zasięgiem 717 odbiorców** co przyczyniło się do podniesienia świadomości społecznej w zakresie zdrowego żywienia i bezpieczeństwa żywności.

8. Promocja higieny jamy ustnej, w tym profilaktyka próchnicy i chorób przyzębia.

W roku szkolnym 2024/2025 przeprowadzono zajęcia edukacyjne skierowane do dzieci w wieku przedszkolnym oraz uczniów klas I-III szkół podstawowych, których celem było kształtowanie prawidłowych nawyków higieny jamy ustnej.

Regularna higienizacja zębów i jamy ustnej jest kluczowym elementem profilaktyki próchnicy, dlatego zajęcia miały na celu zwiększenie świadomości dzieci w zakresie prawidłowego szczotkowania oraz dbania o zdrowie zębów.

Zajęcia były dopasowane do wieku uczestników i połączone z warsztatami praktycznymi, podczas których dzieci mogły ćwiczyć prawidłowe mycie zębów na modelu jamy ustnej.

Realizacja programu polegała na przeprowadzeniu **2 spotkań edukacyjnych** w placówkach oświatowych – zasięg **129 dzieci** oraz organizacji **2 stoisk profilaktycznych** – zasięg **270 osób**.

Działania te miały na celu budowanie świadomości zdrowotnej już od najmłodszych lat, co jest kluczowe w zapobieganiu chorobom jamy ustnej i wspieraniu prawidłowego rozwoju dzieci.

9. Edukacja zdrowotna dla seniorów

Kampania skierowana do osób w wieku podeszłym miała na celu promowanie zdrowego stylu życia oraz podkreślenie znaczenia aktywności fizycznej dla dobrego samopoczucia, zdrowia i długowieczności.

Korzyści płynące z aktywnego stylu życia wśród seniorów:

- Lepsze samopoczucie fizyczne i psychiczne,
- Zmniejszenie ryzyka chorób przewlekłych (m.in. cukrzycy, nadciśnienia, osteoporozy),
- Dłuższe, bardziej komfortowe życie,
- Lepsze radzenie sobie z depresją wieku podeszłego,
- Zapobieganie wykluczeniu społecznemu poprzez integrację i aktywizację.

Działania prowadzone były podczas **dwóch imprez plenerowych „Seniorada”**, w których uczestniczyło **około 1040 osób**. Na stoisku PSSE w Łomży seniorzy mieli możliwość:

- Wykonania analizy składu ciała przy użyciu wagi analitycznej,
- Zapoznania się z różnicami między grzybami jadalnymi a trującymi,
- Uzyskania porad zdrowotnych,
- Pomiaru ciśnienia krwi,
- Pozyskania materiałów edukacyjnych dotyczących nowotworów, chorób cywilizacyjnych i racjonalnego stosowania antybiotyków,
- Nauki prawidłowego usuwania kleszcza, co jest istotne w profilaktyce boreliozy i odkleszczowego zapalenia mózgu.

W 2025 roku PSSE w Łomży wzięła udział w Programie Wojewódzkiej Komendy Policji w Białymstoku „Uniwersytet bezpiecznego seniora”. W ramach programu promowano aktywność fizyczną, zdrowy styl życia i profilaktykę chorób przewlekłych. Działania edukacyjne objęły **113 seniorów** z całego powiatu łomżyńskiego.

10. Profilaktyka wad postawy.

Pracownicy Promocji Zdrowia Powiatowej Stacji Sanitarnej-Epidemiologicznej w Łomży, we współpracy z pracownikiem Higieny Dzieci i Młodzieży, przeprowadzili zajęcia edukacyjne dla uczniów dotyczące wpływu ciężaru tornistrów na zdrowie kręgosłupa.

Cele zajęć:

- Uświadomienie uczniom, jak dobór i noszenie plecaka wpływa na postawę ciała,
- Omówienie prawidłowej techniki noszenia tornistra,
- Analiza zawartości plecaków – co jest niezbędne, a co zbędnie obciąża kręgosłup,
- Profilaktyka wad postawy i wskazówki dotyczące ergonomii noszenia plecaka.

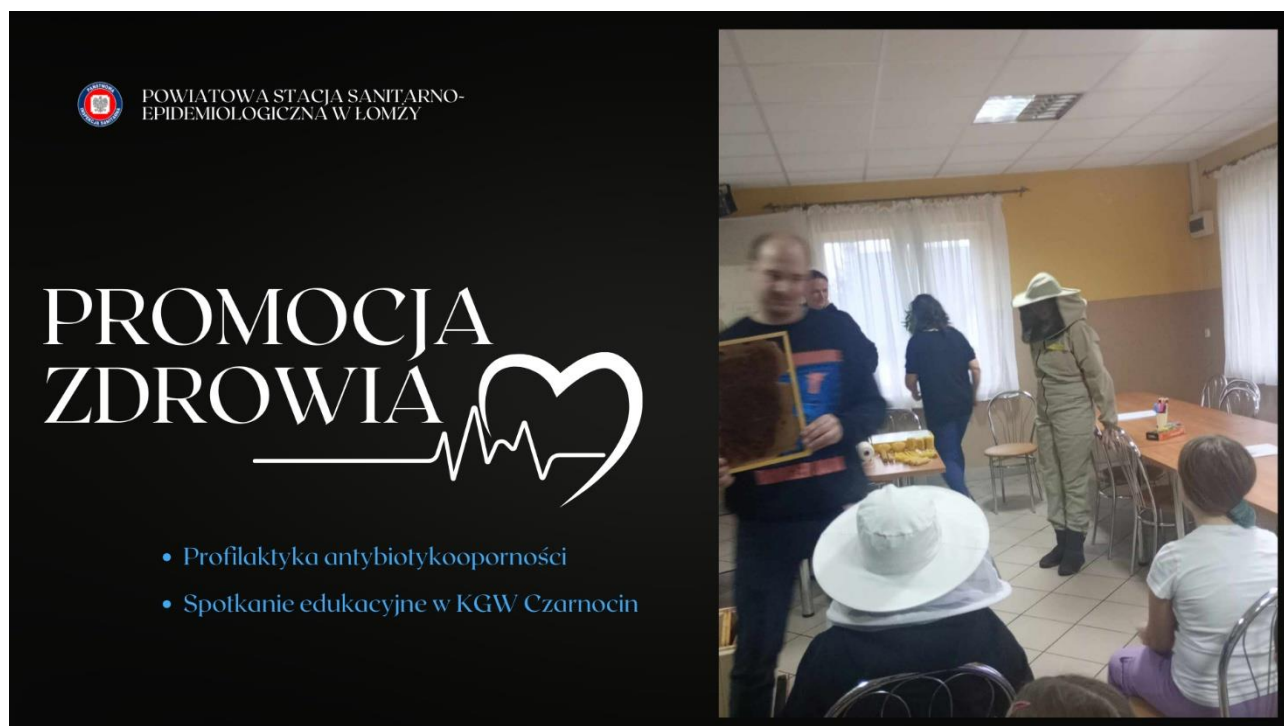
Forma zajęć:

- Pogadanka z pokazem, podczas której uczniowie dowiedzieli się, jakie plecaki są najlepsze z punktu widzenia zdrowia kręgosłupa,
- Praktyczna analiza zawartości plecaków – dzieci zobaczyły, co najbardziej je obciąża,
- Quiz i zagadki edukacyjne, które angażowały uczniów do aktywnego uczestnictwa w zajęciach,
- Materiały edukacyjne pozostawione do dalszego wykorzystania przez nauczycieli i uczniów.

W zajęciach wzięło udział **286 uczniów** z 3 szkół podstawowych powiatu ziemskiego. Dzięki tej inicjatywie dzieci zdobyły praktyczną wiedzę, która pomoże im dbać o zdrowie kręgosłupa i unikać wad postawy wynikających z nieprawidłowego noszenia tornistrów.

11. Profilaktyka racjonalnego stosowania antybiotyków

Działania edukacyjne prowadzone w ramach Europejskiego Dnia Wiedzy o Antybiotykach miały na celu zwiększenie świadomości społecznej na temat zagrożeń wynikających z nadużywania antybiotyków oraz narastającego problemu antybiotykooporności. Inicjatywa skierowana była do młodzieży szkolnej, rodziców oraz społeczności lokalnej.

Cele działań:

- Uświadomienie różnicy między infekcją wirusową a bakteryjną,
- Przekazanie informacji o zasadach prawidłowego stosowania antybiotyków,
- Zwrócenie uwagi na zjawisko antybiotykooporności jako globalne zagrożenie zdrowia publicznego,
- Kształtowanie odpowiedzialnych postaw wobec leczenia farmakologicznego.

Forma realizacji:

- Organizacja wystaw plakatów edukacyjnych w placówkach oświatowych,
- Dystrybucja materiałów informacyjnych w szkołach i instytucjach publicznych,
- Publikacje edukacyjne w mediach społecznościowych.

Zasięg działań: **373 osoby.**

12. Profilaktyka chorób nowotworowych.

Prowadzono działania informacyjno-edukacyjne dotyczące znaczenia wczesnego wykrywania nowotworów, w szczególności raka piersi, raka szyjki macicy, raka jelita grubego oraz czerniaka. Edukacja skierowana była do osób dorosłych, seniorów oraz członków organizacji społecznych.

POWIATOWA STACJA SANITARNO-
EPIDEMIOLOGICZNA W ŁOMŻY

PROMOCJA ZDROWIA

- Profilaktyka chorób nowotworowych
- Spotkanie edukacyjne z okazji Dnia Kobiet w KGW Czarnocin

Cele działań:

- Podniesienie świadomości na temat czynników ryzyka chorób nowotworowych,
- Promowanie badań profilaktycznych (mammografia, cytologia, kolonoskopia),
- Nauka prawidłowego samobadania piersi,
- Upowszechnianie zasad ochrony skóry przed promieniowaniem UV.

W ramach realizacji przedsięwzięcia organizowano prelekcje i spotkania edukacyjne, prowadzono instruktaż dotyczący samobadania piersi, rozpowszechniano materiały informacyjne. Zasięg działań objął **481 uczestników** z KGW Czarnocin.

13. Profilaktyka wszawicy

W odpowiedzi na zgłoszenia placówek oświatowych przeprowadzono działania edukacyjne skierowane do rodziców oraz opiekunów dzieci. Podkreślano znaczenie szybkiej reakcji oraz współpracy środowiska domowego i szkolnego w przypadku wystąpienia wszawicy.

POWIATOWA STACJA SANITARNO-
EPIDEMIOLOGICZNA W ŁOMŻY

PROMOCJA ZDROWIA

- Profilaktyka wszawicy w przedszkolach
- Spotkanie edukacyjne z rodzicami
- Szkoła Podstawowa w Dobrzyjałowie

Celem działań było przekazanie rzetelnej wiedzy na temat dróg szerzenia się wszawicy, omówienie skutecznych metod postępowania w przypadku jej wystąpienia, przeciwdziałanie stygmatyzacji dzieci oraz promowanie zasad higieny osobistej. W ramach realizacji interwencji organizowano spotkania edukacyjne z rodzicami, omawiano procedury postępowania w szkołach, prowadzono również dystrybucję broszur i ulotek. Treści związane z profilaktyką wszawicy prowadzono podczas Letniej i Zimowej Szkoły Bezpieczeństwa.

Działania z zakresu wszawicy zasięgiem objęły **45 osób**.

14. Profilaktyka grypy i chorób sezonowych

W okresie jesienno-zimowym prowadzono kampanię informacyjną dotyczącą zapobiegania grypie oraz innym infekcjom dróg oddechowych. Działania miały charakter edukacyjny i profilaktyczny, obejmując zarówno dzieci, jak i dorosłych.

Cele działań:

- Zwiększenie wiedzy na temat dróg szerzenia się infekcji,
- Promowanie szczepień ochronnych przeciw grypie,
- Kształtowanie nawyków higienicznych (mycie rąk, higiena kaszlu),
- Podkreślenie znaczenia izolacji w czasie choroby.

W ramach realizacji profilaktyki grypy organizowano spotkania edukacyjne podczas zimowego wycieczki dzieci i młodzieży w których udział wzięło **68 osób**. Ponadto informacje w zakresie grypy przekazane zostały do lokalnych mediów – **zasięg 20 000**.

15. Promocja szczepień ochronnych

Promocja Zdrowia PSSE w Łomży aktywnie włączała się w działania zwiększające świadomość rodziców i młodzieży na temat roli szczepień w zapobieganiu chorobom zakaźnym oraz budowaniu odporności populacyjnej.

W ramach realizacji działań przybliżano kalendarz szczepień obowiązkowych i zalecanych, omawiano bezpieczeństwo i skuteczność szczepionek, wyjaśniano mechanizmy odporności zbiorowiskowej, przeciwdziałano również dezinformacji dotyczącej szczepień.

Edukację prowadzono podczas wywiadówek szkolnych i spotkań z rodzicami, prelekcji dla młodzieży, publikacje w mediach społecznościowych. Łącznie w działania z tego zakresu włączono **53 osoby**.

16. Zdrowy styl życia

W 2025 r. realizowano działania promujące zdrowe nawyki wśród dzieci i młodzieży, koncentrując się na profilaktyce chorób cywilizacyjnych.

W ramach interwencji promowano zasady prawidłowego odżywiania, zachęcano do regularnej aktywności fizycznej, podkreślano znaczenie snu i ograniczenie czasu ekranowego. Organizowano warsztaty i prelekcje edukacyjne, stoiska profilaktyczne podczas imprez lokalnych, rozdawano materiały informacyjne dla uczniów i rodziców.

Działania edukacyjne objęły zasięgiem **48 osób**.

17. Profilaktyka zatruc grzybami

W sezonie jesiennym prowadzono działania edukacyjne dotyczące bezpiecznego zbierania i spożywania grzybów. Uświadamiano o zagrożeniach związanych ze spożyciem grzybów trujących, przekazano zasady bezpiecznego zbierania grzybów, informowano o możliwości konsultacji z klasyfikatorem grzybów.

Zasięg działań w powiecie grodzkim – **321 osoby**.

18. Profilaktyka chorób odkleszczowych

Sezon wiosenny i jesienny to wzmożona aktywność kleszczy, dlatego też PSSE w Łomży prowadziła działania edukacyjne dotyczące zapobiegania boreliozie oraz kleszczowemu zapaleniu mózgu.

W ramach interwencji:

- Omawiano zasady ochrony przed ukłuciami kleszczy,
- Prowadzono instruktaż prawidłowego usuwania pasożytów,
- Informowano o objawach wymagających konsultacji lekarskiej,
- Promowano szczepienia przeciw kleszczowemu zapaleniu mózgu.

Działania edukacyjne zasięgiem objęły **583 osoby**.

19. Higiena osobista i higiena otoczenia

Działania edukacyjne skierowane do dzieci przedszkolnych i szkolnych obejmowały kształtowanie prawidłowych nawyków higienicznych w codziennym życiu. Dzieci uczyły się prawidłowej techniki mycia rąk czy higieny kaszlu i kichania. Zwracano uwagę na utrzymanie czystości w domu i szkole a także podkreślano znaczenie dezynfekcji powierzchni.

Wszystkie spotkania edukacyjne miały formę zajęć warsztatowych z elementami praktycznymi. Podczas zajęć wykorzystano lampę UV do wizualizacji skuteczności mycia rąk, model jamy ustnej, plansze edukacyjne.

Działania prowadzone w szkołach podstawowych i przedszkolach zrealizowano dla **665 dzieci**.

20. Kampanie medialne prowadzone przez PSSE Łomża

Dział Promocji Zdrowia PSSE Łomża w 2024 roku aktywnie nagłaśniał **kluczowe problemy zdrowia publicznego** poprzez **regularne publikacje w mediach społecznościowych**.

Strona PSSE na Facebooku cieszy się dużym zainteresowaniem społeczności lokalnej, stanowiąc **źródło rzetelnych i aktualnych informacji**. Dzięki systematycznym wpisom użytkownicy mieli możliwość:

- Uzyskania **informacji o sytuacji epidemiologicznej** w kraju,
- Śledzenia **bieżących zagrożeń zdrowotnych**, w tym chorób zakaźnych i cywilizacyjnych,
- Zapoznania się z **działaniami profilaktycznymi i kampaniami zdrowotnymi**,
- Otrzymywania informacji o **inicjatywach krajowych, europejskich i światowych** dotyczących zdrowia publicznego.

Dzięki tym działaniom **zwiększono świadomość zdrowotną społeczeństwa i wzmocniono profilaktykę** wśród mieszkańców regionu, docierając do szerokiego grona odbiorców.

PODSUMOWANIE DZIAŁAŃ

Efektywna promocja zdrowia i profilaktyka chorób wymagają **wielokierunkowego podejścia**

oraz współpracy różnych instytucji. Dział Promocji Zdrowia PSSE w Łomży realizował swoje działania we współpracy z licznymi podmiotami, co pozwoliło na skuteczniejsze dotarcie do społeczeństwa i **zwiększenie efektywności działań profilaktycznych**.